

Библиотека
САВРЕМЕНА КЊИЖЕВНОСТ

Књига 503

ЖЕНА ПАС И ЈА

**Најлепша остварења са XIII конкурса
за најкраћу кратку причу**

(Приредио Ђорђе Оташевић)

Алма

Београд, 2024

ПРЕДГОВОР

Међу причама пристиглим на XXIII конкурс за најкраћу кратку причу, који је организовала издавачка кућа „Алма“, Дејана Јовановић, Алма Оташевић и Ђорђе Оташевић изабрали су, по њима, три најбоље приче. Приче послате електронском поштом или потписане приче нису биле у конкуренцији за награде, али су, уколико су својим квалитетом то заслуживале, уврштене у овај зборник.

I награда: „Жена пас и ја“ Живка Букоње

II награда: „Вожња!“ Снежане Алексић

III награда: „И то је живот“ Иване Бојовић

РАДНИ СТАЖ

Изашао је из ниске, дугачке, трошне зграде (баракe). Био је то погон у коме је провео свој радни век. Окренуо се око себе. За све ове године, први пут ју је боље осмотрио. Личио је сам себи на Јожефа К, испред Баракe број 5.

Згужван (у сваком смислу), опуштених, усахлих руку, са окраћалим, избледелим рукавима старог сакоа, још из 1969. Сећа се, купио га је на кредит, на 12 рата. Код тог присећања се сетно насмеши.

Остао је тако ту да стоји још неко време, гледајући у излокан бетон испред себе. Затим се окренуо. Никога није било. Нико га није испратио. „Значи, то је то. Крај. Завршен радни стаж“; тихо рече сам себи. „Но, добро, шта је, ту је“ заврши.

Није био ни тужан, ни срећан. Увелико навикнут на сваку животну ситуацију, полако, тешким корацима крену кући.

СВЕТИЉКА

Чекам испод уличне светиљке. Улица стрма, клиза ка обали. Светиљка неисправна и попут семафора час плаве час се угаси. Трепћем у истом ритму. Није ми тешко да стојим и трепћем. Тешко ми је што знам да је чекање узалуд и вечерас као и пре толико година. Тешко ми је још једном кренути уз стрмину.

Можда сутра скупим храбрости да кренем низ улицу ка обали.

ВОЖЊА

Обично ми се, док возим, отворе путеви до сиве масе. А возим баш добро.

Возим и размишљам како се сваког дана повећава број људи са којима разговарам.

Одавно њих више нема и није то баш ни разговор, али ипак им причам као да су ту. Са годинама монолози постају све чешћи и све дужи, а моји сусрети са драгим људима све драгоценији.

СЛОВА И БРОЈКЕ

Стара је то прича. Скоро заборављена. Не може је свако памтити.

Моји су преци Чувари Библиотеке. Те велике и лепе зграде у којој је било на хиљаде и хиљаде папируса и модерних књига.

И била је тајна соба у којој су тајне књиге о којима су обични људи само маштали!

Између је мала свеска, једва се види, такорећи претрпана осталим књигама. Свеска без наслова, са тамним корицама. Унутра само слова и бројке исписане калиграфским рукописом.

Ратовало се због те свеске. Мислили су, ко је има биће Господар Света!

Кад се истина сазнала, људи су се повукли уплашени. Свако је слово било симбол за погинулог у рату, а сваки број – само доказ за године!

Живи створ – човек, прави ратни строј. Кад погине – мртви строј. На плочици само неки број.

На маргинама Историје!

МОЛИТВА ИЛИ ПРЕКОР

Имао је јадничак велике уши па ти се учини да маше њима, призива оно што жели чути. Туђа ријеч му је била пријемчива. Угњида се уз причу. Отвори му се срце, душа, а уши лемирају као да ће са главе на главу. Свој наум дигне високо, зацијени подоста и тако се провлачи између слушалаца да прибере коју информацију. То му би начин живота.

Нагутао се отац свега гледајући га. Надима му се душа због узалудне приче каквог жели сина. Са собом поприча и не зна би ли му то молитва или прекор или тешко признање да шпијун остаје шпијун.

ФЕТИШ

Попиздим и завитлам кристалну чашу у огледало
иза бармена.

– Кучко! Мислила си да мене можеш пријећи и
подјевати?!

Малац се следио док су ме избацивачи грабили
за рамена да би ме вани чекала полиција.

Сутрадан ево ње у затвору.

– Све је сређено! – рече озарено и зажвалимо се.
– Јел' да је било супер?

Она се окрене чувару: – Де нас прикључај начас
да се појевемо...

МАЛА ЉУБАВНА ПРИЧА

Она је тражила нешто више, он нешто мање од онога што су били у стању да у љубави добију, она је глумила, он се глумирао, држећи се једне јесени за руке у школском дворишту; нико није озбиљно схватао њихову везу, па ни они сами. Пољубили су се тада, у хаустору њене зграде на Новој Карабурми у улици Патриса Лумумбе. Пољубац је био удар грома, губитак свести, осећај споја са неким вишим бићем...

Сутрадан... она је окренула главу, није га погледала; он је правио шале на њен рачун, смејао јој се у лице рекавши да је уображена, она му је одговорила да је простачина... Више нису проговорили ни једну реч... све до...

После двадесетак година... она је допутовала из Њујорка... он је тада био таксиста који ју је повезао са аеродрома до стана у улици Патриса Лумумбе...

Пољубили су се у хаустору зграде њених родитеља истим оним пољупцем од пре двадесетак година...

Она је тражила нешто мање, он нешто више од онога што су били у стању да у љубави добију, он је глумио, она се глумирала, држећи се те јесени за руке на аеродрому, док ју је испраћао... оним пољупцем за незаборав.

ЧИСТА ПОСЛА

На улазу у село био је мали мост преко корита реке које је давно пресушила. Баш на том месту постављена је табла са именом места. Суштински, баш тај мост одвајао га је од суседног села.

Како у селу није било неких нарочитих споменика нити обележја, мештани су се често баш код ове табле договарали да се сретну или би рекли „видео сам овог код моста“ или, „био сам код моста кад је киша почела“.

Мост је за село био више од објекта, као какав сунчани сат или репетитор. Када би се ко из села женио, питали су одакле је млада – лево или десно од моста. Најсрећнији би били кад је баш са моста, тачније из села. Чудна је та припадност месту и људе дели као да су камење па по величини или боји баца сваког на одређену гомилу.

Тако је време пролазило и код моста и лево или десно од њега и суштински се ништа није посебно дешавало, људи су се рађали са обе стране као и умирали. Неки су говорили да кад путују увек прођу поред моста како би им он остао у сећању као последње што су видели као своје на том путу. Старији су говорили како је пре туда протицала модра река и како су се купали лети у њој још док свака кућа у селу није имала купатило нити спроведену воду. Помињали су како је пресушила од кад се лепа Јања удавила у њој због за-

браћене љубави и како су тад виногради подбацили и да се винова лоза само сасушила без и једног зрна. Млади су сматрали да су то само легенде и инспирација остарелих сељака и њихове доколице. Скоро да се више нико није могао сетити жубора реке а њено корито било је пуно сувог и прашњавог камења које је стрпљиво чекало кад ће га опет запљуснути хладна и бистра река.

Мој деда Милија је оца натерао да га однесе до моста кад је осетио да му се приближава крај. Те га је отац упртио у наручје као дете и спустио на мост уз ограду и каже да је ујутру деда умро, али и да је камење било мокро. Баба опет каже да је то од суза јер се деди није умирало.

Знаш ли да би човек полудео, дете моје, да не може да заплаче и да себи одушка. Овакве приче су исто као сузе, прочишћују и душу и тело, а опет нико не сме да каже да нису истините јер нису ту чиста посла.

Милорад Бибин

ОТВОРЕНА КАПИЈА...

Улазим у стару, напуштену, оронуду кућу отворених врата. У соби ништа. Само заостали мирис свежег тамјана, угашена полуизгорела свећа и злокобна, хладна тишина. Поред отворених улазних врата, на зиду окачена свежа читуља, особе која ме ту није дочекала. Испред кућног прага, остарели црни пас са неком чудном тугом у очима, као да очекује недочекане...

ИСЕЉАВАЊЕ

– Имам хиљаду разлога да се иселим из земље! – унесе ми се у лице један тридесетогодишњи зеленко и запе набрајати: лоше образовање, здравство, судство, партијска запослења у државној администрацији, експлоататорски однос новопечених газда према радницима, ниске зараде, високе цене и шта ли све не још...

Наброји све то, уз кофере и, крену.

– И ја имам тих истих хиљаду разлога да се иселим из земље! – повишеним тоном сам му подвикнуо. – Али имам и два милиона разлога, и још један плус – да останем у овој мојој земљи.

– А који су ти два милиона разлога за остајање?

– Сви моји суграђани моје земље – које волим! – нагласио сам му задовољно.

– А који ти је и тај један разлог за остајање? – питао је мој збуњени исељеник.

– То је наша родољубива и епска борба коју водимо сви ми који остајемо у земљи, да збришемо оних хиљаду разлога – за исељавање.

ОСТРВЦЕ У ОБЛИКУ МЕСЕЦА

Јужно од острвцета у облику звезде налазило се острвце у облику месеца. Насељавали су га људи који ма су очи светлеле особеним сјајем. Тај сјај је мењао интензитет. Погледом су се споразумевали. Речник им беше врло оскудан. Нису се радовали људима који су долазили са других острваца. Гледали су их најинтензивнијим сјајем.

Тај сјај, често, беше врло непријатан. Дошљак би осећао пецкање по кожи. То пецкање је било попут својеврсне опомене. Ако би људи који су посећивали острвце у облику месеца били добронамерни, само би осећали пецкање, на које би се после краћег времена навикли. И могли су дуже да остану у посети и обиласку овог острвцета. Домаће становништво би пратило њихове поступке, контакте, разговоре са другима, њихово кретање од места до места, са концентрисаном пажњом. Контролисали су свој посед.

На фотографији 532-А/8 на острвцету у облику месеца видео се пламен. Дошљаци су променили распоред њихових скулптура у каменој галерији. Домаћи су их погледали удружено, сјај је био много јачи и њихова гардероба се запалила. Окретали су се у круг и ваљали по каменој површина. На њихову срећу угасили су више малих пожара и преживели своју дрскост са малим опекотинама.

И ТО ЈЕ ЖИВОТ

Седимо нас четворица: Михајло, Давид, Дико и ја. Неко од нас више није жив, али то нам није сметало да наставимо разговор. Свако је са своје новобеоградскоземунске обале посматрао свет... Мучила нас је тескоба, хипертекстуалност, немоћ, постмодернизам, усамљеност, скептицизам, Анре Жид, отупелост, Бертолт Брехт, незнађе, ексклузивност кратке приче, мучнина, Андреас Сам, Фрас у шупи, апсурд, Веселе жене виндзорске... и једна досадна апокалиптична киша која пада већ данима.

А Дико? Једино је он насмејан, ведар, вредан, велики мајстор, дунђер. Сваки дан доноси громаде земље и меша је и сабија са плевом како би смеса за градњу била што компактнија а тиме и кућа што чвршћа. Шта ће!? Велики горостасни човек, неимар, заљубио се до ушију у младу, крхку, заводљиву жену! Хоће с њом у снове, у облаке, у земљу и у нигдине, ако треба! Мучи га неизмерна љубав, рана од сечива секире, ватра која гори у њему. Па редом: груби дланови којим додирује њену кожу, жеља за породицом и једном мајушном девојчицом, немоћ да је огрне свим сунашцима и небесима овог света.

И тако.... киша пада већ сатима. Спира са земље трулеж, прашину, кости, лаж, зло, лицемерје, увело лишће... Празнина постаје све дубља.

А нас тројица одсутних седимо у истој соби. Да-вид ћути, Михајло гледа кроз прозор... А Дико је запалио цигарету, и шеретски се насмешио. Држао је прљаву пелену у руци.

Човечанству, ипак, никад краја!

МОРНАР

Божић, Београдска железничка станица. Она права, аманет Обреновића. Трешти на све стране. Трубачи, тамбурица, хармоника и виолина, полуголе певачице и пијани певачи. Грмаљ са флашом у руци кити парама хармоникаша и вероватно и не примећује да има девојку на раменима. Цига са виолином заслужује сваку пару. Свира низамски растанак. Гудалом ми вади срце. Моји најбољи другари и девојка су ту. Чекамо да се укрцам на воз за Пулу. Та миграција српског мяса пуног тестостерона у виду регрута за одбрану западних граница и морске обале је најмасовнија миграција тог времена. Више хиљада и то пуно више, из Београда креће за Загреб, Љубљану, Постојну, Пулу. Ту смо из целе Србије. Има и из Македоније, Војводине. Исти воз, само се раздвајају вагони и добијају нове локомотиве. До Пуле највише километара. У вагонима од мириса хране и пића, што у цегерима што на поду, полусварена, не може да се дише. Полазимо. Прихватам ту игру да смо весели и волимо где идемо. Радо Србин иде у војнике. Мрак је увелико. Ритам вагона по прузи даје подлогу разним музикантима који су кренули са нама. Да смо живи и здрави. Ноћ је млада, треба истерати до јутра.

ЖЕНА ПАС И ЈА

Написао сам песму о свом псу. Он то не зна.

Ни жена коју волим, не зна да је волим. Знала би да сам јој то рекао.

Али нисам. Бојао сам се да ће се уплашити и побегнути.

На једном скупу прочитао сам песму о свом псу. Свидела се људима и тражили су да га доведем. Желели су да виде тог пса.

Нисам то могао учинити јер он не постоји. Измислио сам га.

Ни жена коју волим не постоји. И њу сам измислио.

Верујем да ништа лоше нисам учинио. Понекада ми се чини да ни ја не постојим, да је и мене неко измислио.

Све то нам не смета да се волимо. Ја волим жену, она воли пса, а пас воли мене.

И тако: сви су вољени у свету кога негде има.

ЦРВЕНИ КОМПЛЕТ

Срећна је. Купила је нови црвени ауто. Целог живота је сањала тај сан.

Коначно је сан прешао у јаву. Њена јава је сада радост. Сада жели да јој све буде на радост. Отишла је у град и купила себи црвени комплет.

Срећа је порасла до плавог неба. Просто више њене очи нису виделе земљу. Лебдела је. Села је у кола, наставила да лебди. Тог часа, одмах по покретању новог црвеног аута, чула је прасак. Одмах се пробудила из тог сна. Нови ауто је лупио у прву бандеру. Сишла је на земљу, у сопствену стварност.

Зато сви треба да се пробудимо. Да будемо присутни сами себи. Ипак живимо сопствену стварност и кад остваримо сан. Ходамо чврсто по земљи, свесни сваког тренутка, поготово када само за воланом.

Никад не дозволимо да се срећа претвори у несрећу.

ВЕШТИЦА И ВИЛА

Знате, чуда се дешавају.

Виле стварно постоје и спасавају мушкарце од вештица.

Виле то могу.

Само, мора да је баш вила, да је паметна, лепа, класа и краљица.

Ал` и он мора да је прави мушкарац, а прави је ако је дечак у души.

Рањен ал` непобеђен, смео и само вила зна шта још.

Само таквог вила погледа погледом магије, чуда и спасења.

О томе иде прича цела.

Јер, поведе се бој у срцу мом.

Вештица се с вилом надметала.

Љубав стара, мора права, и искра једна нова.

Победила је нова, чудно нова, па је згаснула и она.

Остао је сам, ал` спасен, мушкарац.

Ко вилин поглед, и осмех, није доживео, тај није ни живео.

ШАХОВСКА ПАРТИЈА

У реалној гимназији у унутрашњости радио је професор математике, био је дубином замишљеног мислиоца посвећен позиву. Хипокористик Рата носио је уместо имена, строг и према себи у школу је долазио као што верни у цркву долазе, ђаке је волео сибином радости решеног задатка, они у њему видели величину удаљеног Сунца. Колеге и ученици су га тражили надимком. Нико га и није звао именом. Позив професора сматрао је најважнијим трудом за који је добијао хранитељицу плату, живео је самачки окружен Венеовим и збиркама других аутора. Животом је усвајао све што је вредно пажње, не либећи се да у лице каже што мисли. Угледао сам га у локалном парку једног пролетњег викенда, играо је шаховску партију, ја сам кибицовао. Био је старији од окупљене публике. Не знам зашто сам у ружном тренутку непромишљено рекао: „Црни има у четири потеза мат.“ Непристојна упадица, професор је и без ње уочио позициону предност, добио је црнобелу сторију, устао и без речи запутио у претерит. Још постиђен гледам из угла времена лакоћу понирања у туђу слободу.

ЗАШТО НИКАД НЕЋУ НАПИСАТИ КЊИГУ

интимна исповест

Дакле, књигу нећу написати зато што се споро пише, а брзо чита. Ви се, рецимо, мучите месецима и годинама не бисте ли уобличили нешто још непостојеће у смисао, у реч, у лепоту, болно откидате од неизрецивог, а потом, кад се све то једном смести између корица, дође неки непознат читалац, узме је и прочита за неколико дана или нешто дуже. Где је ту правда? Добро, можда ће је прочитати више пута, можда ће и спавати са њом, уколико га баш освоји. Али опет. Није то у реду.

Замислите када би читаоци читали истим темпом који је био потребан да би се нека књига и написала. Какво би то херојско дело било прочитати књигу! Треба размислити о томе.

СРЦКО

Некада је у мом комшилуку становала комшиница Вера, која ме је звала „Срцко“. Била је времешна самица, некад лепотица. Имала је кратак брак током којег а јој је умрла беба. Муж јој је млад умро. Волела је људе иако је они нису много ценили. Умела је и да се посвађа с њима. Али, у својој суштини, ипак је била добра душа. Волела је кафенисање уз цигарете. Знала је често да изађе испред зграде, стоји, пуши и прича са комшијама и пролазницима. У стану јој је увек било чисто и увек је имала неки добар савет за мене. Била је прималац новчане социјалне помоћи и корисник Народне кухиње. Од родбине је имала сестру која ју је повремено посећивала. До задњег дана је била покретна и на ногама. А онда је заспала и није се пробудила. Живи у мојим сећањима.

С КИШОМ У ЦЕПУ

Киша сије своје сјеме, кишобрани ничу као гљиве. Послије кише бит ћу мокар као морнар. Људи држе кишобране, над главама отворене, а мени над главом само отворено небо стоји. Отворено пркосим киши која ми се уноси у лице, правим се да не постоји јер и она се прави да не постојим ја, пола ме посто не ферма, упорно ме залијева, као, појма она нема да људи баш и нису цвијеће...

Зашто пред мало кишице пасти ничице? Идем пјешице, од станице до станице, трамваји су као кабаннице, избјегнеш кап коју, а купаш се у властиту зноју.

Плаве тенисице, хлаче и чарапе, тамноплава мајица кратких рукава. Моја кошуља. Поплава. Стојим крај огледала. У њему видим сунце, дошло је до зрака, извукло је сјајне нити из клупка облака и кроз прозор их бацило огледалцу у фацу. Радост ми плави лице. Донио сам кишу кући и учинио добро дјело. Макнуо сам ју с улице.

ГРОЖЋЕ ЗА МОГА БРАНУ

Чим би мало заплавило прво зрно мирисавке, ја и рођак Горан бисмо га откидали из гроздаца и кушали. И тако сваког августовског дана. То нам је била и једина посланица.

Док је био на слободи, стриц Бране нам је у папирним кесама доносио банане и медањаке.

– Шта то радите, као лопове на дјелу хватала нас баба Анка. Сузних очију, које је брисала крајем мараме, седамдесетогодишња жена у тренутку нас сваки пут помилује осмијехом и благим ријечима.

– Оно горе у ћошку, оставите за мога Брану, ако га случајно пусте из Зенице на допуст. А можда и изађе прије. Није он крив ништа. Само је помагао сиротињи, причала је у одласку себи у браду уплакана старица.

Бране никада није појео грожђе, које смо из поштовања према њему сваке године остављали и чували од друге ђеце. Умро је у четрдесет и петој. Млад. Био је, кажу, најбољи фалсификатор од Бања Луке до Загреба и Ријеке.

Из поштовања према босоногом дјетињству и стрицу Брани засадио сам педесетак чокота грожђа. Оно Бранино је ипак било слађе и укусније. И данас се продају дипломе, али нико не одговара.

ЖИВОТ ЈЕ ЛЕП

М. је ишао пољским путем бос. Пратили су га облачићи прашине и цвркут птица. Кад је упекло сунце, сео је у хлад дрвета и пућио уста. Живот је леп, мислио је док су облаци из прикрајка заклонили сунце. Живот је леп...муње су обасјале небо, а крупне капи кише мирисале у прашини. Скакутао је до куће срећан, а на прагу су га чекале папуче. Живот је леп... понављао је. И сада се могу чути његове речи како их ветар шапуће док мрси косу дечурлији. А ње је све мање, као и босих стопала. Сада су ту мобилни телефони и вештачка интелигенција да заголицају машту.

Дарко Дрљевић

ДЕМЕНЦИЈА

- Ваше име и презиме?
- Овај.... само да се сјетим...
- Ви болујете од деменције?
- Шта...?!
- Знате ли ви, уопште, шта је то деменција?
- Овај, знао сам, али сам заборавио...
- Заборавили? Па, ето, видите, ви сте болесни од заборавности... то јест, постали сте сенилни!
- Немогуће докторе... сви ме знају као велико ЗЛОПАМТИЛО!!!

ОБЉЕТНИЦА МАТУРЕ

Ако те живот кроз вријеме одведе далеко, па на обљетницу матуре на дођеш и носталгично си тужан, осмјехни се. Један осмијех јер било је – и други за оно што бит ће. Без осмјеха и вјера мање вриједи и нада изблиједи и све се чини теже.

Постоје, драги моји, пријатељства разна, и искрена и лажна, а пријатељства из дјетињства и она „школска“ посебна су и трајна. Без обзира да ли сте близу или далеко, она су дубоко у вашој души гдје још је дијете у вама. Уз њих су и сјећања на прве изласке, старе пјесме и симпатије школске. Сјећања којих се сјетите с времена на вријеме, и кад сте тужни и кад сте сретни, и барем мени, увијек изнова, дарују храброст да даље кренем. Можда се поновно некад негдје и сретнете, а сада бит ће да није још дошло то вријеме.

ИСТИНСКА ЛЕПОТА

Као две крајности у животу битићемо: Ни добри, ни лоши... Ни храбри, ни кукавице... Тако јаки, а изнутра слаби.

Јер, шта би човек био да, када је у снази, не би и коју слабост поседовао... Има ли таквог који никада није пао и на стази која му нуди лепоту застао, поклекао, посумњао пре свега у себе, пријатеље, људе...

Као ЈИН и ЈАНГ у себи постојимо. Црно у белом... У белом црно... Некада се обојимо мраком... Други пут навучемо дугу... Навучемо крила и летимо, другима смешни у том несвакидашњем оптимизму.

А битићемо у истом кругу живота у којем је лепота у различитости и свако другачијим очима види... Битно је једино да се очи не затварају. Страшно је када постанеш слеп за боје и ништа те не може понети. Осим света црно-белог толико је нијанси и било би мудро решити се крајности... Прихватити различитости.

Ако ти се то различито од твога поимања ипак свиди, то је истинска лепота.

ОПУШАК

Стигао је на време, барем тако сат на станици каже.

Сакривен од пљуска испод трема чека воз, упијајући звук кише и уживајући у мирису њене свежине и тоpline пролећног поподнева.

Утом је испред себе запазио ситну рупу у бетону напуњену водом и опушак који је покушавао да побегне од крупних капи које су падале са трема директно у рупу. Ударале су у опушак као што би олујни океански таласи бацали чамце и бродове. Вртео се попут бумеранга, онолико колико би му ситна рупа то дозвољавала. Био је и унутра и споља. Или ни једно ни друго.

Путник је пожелео да оде одатле, уђе у воз и више никад се не врати.

И он ће као опушак центрифугирати, ићи из једног круга у други, ван сопственог утицаја, све док једног дана не буде стала киша и док га не удари последња кап.

Зраци сунца ће се пробити кроз пукотину облака, али он ће и даље бити у рупи, чекајући воз и нову олују да га задеси.

Живко Ђуза

АУТОБИОГРАФИЈА

Нешто ме је копкало годинама и тјерало да напишем своју аутобиографију. Напокон се одлучим, сједнем, почнем китити, надуго и нашироко. Слажем реченице као бразде, па читам, анализирам. Некако не личи ми то на мене, као да пишем о неком другом. У једном тренутку учини ми се писање бесмисленим, незадовољан побришем све написано.

Хоћу да скратим причу! Напишем име и презиме.
То сам ја!

ПИТАЊЕ

Шта чинити када се бесмисао прошири и захвати небо над главом путника?

Ћутати? Викати или одзвањати зовом дивљих у зимских ноћи, непредвидивим морским бурама или узнемирујућим пролећним ветровима? Како надвистити умом бесмисао беспућа? Како подићи посрнуле душе? Где пронаћи линију спаса за давленика упалог у најдубљи вир равничарске мутне реке? А тече вода изнад које је климави мост, а аутобус нема амортизере.

Где се одвести на крилима прелетача бескрајних небеских простора?

Упирем поглед у небо. Уместо одговора небеско пространство покривају крупне придошлице из далеких крајева. Сиви ждралови. Њима се увек обрадујем. Подигну ме. На крилима својим носе мирисе непознатих предела, људи и њихових обичаја који пролазе поред њих.

Не признају људе. Не верују им. Чуде се њиховом немару. Високо су се подигле и својим крицима парају небо над равницом. Дуге ноге су подвиле под тело и великом брзином су дотакле небеску висину. На њиховом станишту које посећују сваке године се раширио пожар изазван људском руком. Гушио их је сиви густ дим, пекао им отворе на кљуновима и

штипао блиставе округле очи. Уместо одмора наишле су на гараж људске руке.

Како опростити? Како избрисати?

ДУЊА

Откључала сам кућу и ушла у кухињу. Сутра ћу морати да проверим шта је са струјом, помислила сам док сам шибицом палила фитиљ већ допола догореле свеће. Ово је прва ноћ у кући моје баке откако нас је она заувек напустила. Чини ми се да је јесен ове године дошла раније. Дани су постали кратки и сиви, а то само још више појачава моју тугу. За два дана биће тачно четрдесет дана од смрти моје баке. Од дана њене смрти, у мени постоји много мање разлога за срећу. Некад ме је срећном чинио и поглед на њене руке, које су ми несебично нудиле разно воће. Бака је знала да волим све воће које је рађало у воћњаку, а да се највише радујем жутиим дуњама. Здравље на уста улази, говорила је док смо заједно брале сочне плодове. И загрљајем, бако, додавала сам ја, а бака ме је нежно миловала по коси. Поносно сам носила њено име које су ми родитељи дали јер сам била прво унуче. Осим имена, после баке су ми остале и кристалне чаше које је она добила као девојачку спремину од своје мајке. Наш мали ритуал је био да из тих чаша пијемо вино направљено од грозђа из нашег винограда. Сада желим да отворим једну флашу вина и да њиме спрем сву тугу. Отварам стаклена вратанца старинског креденца и у њему налазим једну залуталу или намерно остављену дуњу моје баке Дуње. Сузе навиру.

Боривој Ђукић

АЛБАТРОС

Албатрос Питера Грина и даље лети, док Бодлеров храмље праћен смехом морнара.

У чему је разлика?

КРПЕЖ

Онда, када баш, баш нема шта да ради, крпи: блузе, мајице, панталоне, чарапе и све остало из куће чије трајање жели да продужи.

Дође муж па зановега, да се мане ћорава посла, да не квари очи на будалаштине, материјал је од синтетике. А и иначе, он мрзи да носи закрпљене ствари.

Ако ти је одећа поцепана, људи мисле да је то случајно, када си закрпљен, то указује на трајно стање.

ПРАВИЛА

Тамо где је Господар присутан, прво он говори.

Тумачити његове речи није пожељно јер он је најпаметнији. Све је било јасно.

Препричавати његов говор није пожељно јер можеш да погрешиш, а такве грешке се не праштају.

Најсигурније је климати главом и што јаче аплаудирати.

После Господара се не говори.

ИПАК НОВИ ПОЧЕТАК

– Лепо изгледаш. Тако младо.

– Није само због новог посла. Твоји савети, злата вредни. Нема више тог зла, деценијског, тог вечитог говора мржње.

– Добро је.

– Није ми било лако да све то сварим, да прихватим. Толика самоубиства, најближи да те отерају у гроб. Ужас. Спаšавам свој живот. Остали само нормални, добронамерни уз мене.

– Љубави, пријатељства, другарства, поверења или има или нема. Крај приче. А ти ИМАШ дивне људе око себе, и то не само сад.

– Људи беже од проблема.

– Немој се враћати у прошлост. Једноставно заборава све. Гледај напред. Сада делујеш свеже, одморно.

– Дијета, ма секирација. Сада. Брак. Љубав. Беба. Замисли... после свега... у овим годинама.

– Није никад касно. Само кад је изашло на добро. Има Бога.

Сара Замуровић

ПОГЛЕДАЈ НА САТ, ИМАШ ВРЕМЕНА

Данас славиш славу. Спремаш са мамом, дочекујете госте. Сви су ту, током ручка водите разне разговоре. Бака те пита: „Када ћу да упознам првог момка?“

Ма, бре, бако, где журиш, има времена.

Данас славиш славу. Окупља се мало ужа фамилија. Причате о школи и факултету. Ујак ти говори: „Време је да почнеш да радиш“.

Ма, бре, ујко, где журиш, има времена.

Данас славиш славу. Круг је сваке године све ужи, долазе нове генерације.

Причате о потомству. Мама те пита: „Када ћу постати бака?“

Ма, бре, мама, где журиш, има времена.

Данас славиш славу. Круг је сваке го...
Време је истекло. Сат не ради.

ВИША СИЛА

Непознат, наг, насмејан мушкарац у мом кревету, чека ме. Витак је и леп, држећи за своје године. Ја сам стидљива, понекад трапава. Шта да урадим да ми се не смеје, да ме не оговара, да ме зове, да дође поново, да ме не заборави.

Пуно ми се свиђа. Не знам да ли бих поднела још једно напуштање и разочарање. Ни ја више нисам млада. Заљубила сам се као шипарица.

Започињем игру за њега, нешто као трбушни плес, да га узбудим а себе опустим. Полако се скидам, њишем боковима, заводим га. Морам да урадим нешто изванредно да ме никад не остави. У том заносу сам нагазила своју папучу, саплела се и са својих 133 килограма села на његов стомак. Исколачио је очи, отворио уста и издахнуо.

Ооо, Боже, шта сам урадила? Бризнула сам у плач.

Оставио ме, отишао заувек. Шта ћу, то је „виша сила.“

КРАЈ ОКРУГЛОГ ПРОЗОРА

Мала кућа на крају села била је дом једне мале смеђокосе девојчице. Сваким даном кад би зора заруменила небо, она би се повукла и села на дрвену столицу са меканим наслоном крај округлог прозора. То је био њен кутак у свемиру са предивним погледом на зелену ливаду препуну цвећа.

Проводила је сате зурећи кроз стакло пратећи облаке како путују бистрим небом као бродови мирним морем. Пратила је птице које певају у лету најлепшу песму док је у ваздуху хватала трептаве зраке Сунца. У њеним очима био је свет испуњен чудима.

Њен највернији сапутник био је хоризонт њеног погледа у даљину. Веровала је да срећа пада као топла киша са неба, да је све сјајно и бајно, да не постоје кржаве сузе које се сливају низ лице све до ножних прстију, до камените земље.

Њено детињство обавијено венцима неискварених осећања било је главна тема конзервативних мештана који граде куће по учмалом темељу. У селу су говорили да је необична, да је поремећена, јер је била скоро невидљива на њиховим улицама, али у њеним очима налазила се дубина и у њој чиста искра коју нико није знао да прочита.

Једног дана, док је седела крај свог прозора, приметилa је старицу из села како се приближава њеном дому, као каменче бачено у воду. Старица је донела

пуну корпу свеже убраних јабука. „Твоја мајка је некада волела ове јабуке,“ рекла је пружајући лагано корпу девојчици. Девојчица је стидљиво узела поклон гледајући збуњеним погледом који се рефлектовао у њеним очима.

„Не требаш се скривати овде,“ рекла је старица благо, „Свет напољу може бити леп, као и овај твој ку-так.“

Девојчица је климнула главом, али није одговорила. Како се старица постепено удаљавала, девојчица је остала смрзнуто да стоји на прагу, држећи корпу. „Можда ћу једног дана, помисли, изаћи напоље.“

Како се Земља окреће око Сунца у тишини, она се (није) мењала.

НАЈКРАЋЕ КРАТКЕ ПРИЧЕ

Симпатично ми ово „рециклирање на балкански начин“. Наиме, неки дан примијетих неколицину људи како скупљају оне посјечене и одбачене, донедавно живе, јелке и борове које су католици на Света три краља избацили из својих кућа и станова на хрпу. Они их пробрали, оне разгранатије, и понијели кућама да оките, засигурно у недостатку бољих јер су бесплатни. Стога размишљам да би православци сједеће године требали Божић дочекати два тједна прије католика па да си и они прибаве који бесплатни примјерак благоданског дрвца, о туђем трошку.

Треба ли напомињати да је јутрос ЗЕТ (Загребачки електрични трамвај) поново заказао? Кад падне киша и/или нестане електричне енергије, једноставно немају алтернативу. Негдје на инфо екранима стоји обавијест „Линије су поремећене“, негдје „Трамвај не вози“, али нигдје нема обавијести кад ће се промет нормализирати, има ли у близини помоћних бусова који ће превести путнике и сл. Остаје само: „Снађи се како знаш!“

У вријеме брзе доставе, *Глова* и *Волта*, данас је врло једноставно не бити гладан. Сјећам се бивше колегице с посла кад смо коментирали кулинарска умијећа, на што ће она самопохвално: „Ја знам скоро све

спремити за јело. Јаја печена, на око, кајгану... Хреновке и кобасице скухати, јуху из врећице, сардине из конзерве, нарезати парадајз и краставце за салату... Па скоро све знам!“ Благо си га данас њезином супругу...

СУФИКСОМ ЋУ ТЕ СУФИКСОМ ЋЕШ МЕ

И док се Џојсова Моли¹ присећа онога као у књигама чувеног Франсоа² о неком детету рођеног из увета зато што јој је испао чмар, истовремено се као прави мешуга³ двоумим и троумим како ће психолошкиња психологуша психологача психологиња психологица психологака психологуза психологеза психологара психолошкуша препознати лика који ради у болници као бабац а у ствари је психоложац и две ликиње ликуше ликаче ликице ликичице ликушкиње ликуриње од којих је једна туристичка водичкиња водичуља водичица водичуша водичура водикача водичкара водичкаља а друга само пишкиња писица писиња писачица писачуша писачуља пишуља па се нити једна не осећа докоњашицом докоњушом доконком доконицом доконуљом да размишља о последицама Черчилове наредбе да храна не стигне до западног Бенгала и других вукова животињаца и вучица животиња а све да би креативне нејасноће биле доступне морским животињама животињкама китовима и китицама китанкама китарама китуљама и друге китке и китиње јер ако је она педагошкиња, он мора бити педагожац, а она деканка – он деканац, није му јасно зашто је по Волтеру последњи степен изопачености коришћење закона за неправду док је Србе демимонде⁴ по речима судске вештакиње вештице вештакуше вештакице вештакуље вештакуњаче, најлак-

ше преварити нормативном причом да треба може мора и крај.

¹ Моли – једна од главних ликова Уликса

² Франсоа Рабле – француски писац, лекар, монах и хуманиста

³ Мешута (хебр) – ударен, уврнут

⁴ Демимонде (фр.) – полусвет

ЗАКОПАНИ

„Морамо да избијемо на површину.“ Пружао се кроз растреситу земљу, а она је пузала за њим, нежна и светлуцава. „Овде“, махнуо је ка узаном тунелу на чијем се крају видела... светлост... Сунце. Већ је осећала како јој животни сокови бујају, кад је ударила у нешто. Лагано, али непробојно. Он је брзо кренуо хоризонтално, испод полупровидне, танке, само наизглед безопасне површине, која ће, једном створена, надживети хиљаде њихових потомака. Напипао јој је крај и провирио напоље. За њим се појавила и она, тик уз пластичну кесу коју су заобишли. Свуда око њих била је амбалажа, шут... отпад. Његова жута чупава круница гледала је њен љубичасти пупољак. Знао је да ће киша умити њихове листове који ће, сјајни, упијати сунце. Доћи ће пчеле, и чак и овде, на овој депонији, они ће се размножавати. Гледајући ђубре око себе, ипак није могао да не помисли: „Људи. И они нас зову коровом.“

АЛЕФ

Она је била алеф, садржала је у себи универзалну љубав свих времена. Била је тачка у којој се спајају све најважније тачке мог живота. Спајала их је као дете, повезујући их линијама и мене, разбијеног на сегменте, на тај начин повезивала и чинила је да се осећам целим. Није дозвољавала ниједној тачки да остане ван целине. Говорила је да тачка није крај. Треба је само повезати са наредном тачком и наставити цртеж. Где сам ја стављао тачку, она је настављала линијом. Није подносила запете. Говорила је да с њима никада не знаш на чему си. У свему треба ићи до краја, завршити, поентирати. А онда наставити даље. Тачке су за њу биле само смернице, говориле су куда треба ићи, али нису значиле да треба престати ићи, напротив. Цртала је мој живот оштром оловком своје нежне руке. Оживљавала је оцртане појмове. Један дан сам био храбри лав, али већ сутрадан сам био слон након њених врућих колача са вишњом. Ипак, дошао је дан када се њена оловка истрошила. Ја сам наставио да уцртавам себи тачке, борио сам се да њено присуство и помоћ сачувам, али она више није имала чиме да их повеже. Њена оловка је полако бледела на папиру мог живота и све више сам добијао обресе вука самотњака. Она је била светла тачка мог живота. Предводница свих осталих тачака. Мој алеф.

ПРЕЛАЗ

Прво су укинули један пешачки прелаз, онда други.

Потом и трећи.

Затим су укинули све пешачке прелазе.

Возачима је било омогућено да јуре највећим могућим брзинама.

Пешацима није било дозвољено да прелазе.

Односно, могли су се провлачити кроз канализационе или одводне цеви, то није било забрањено.

Али је било забрањено да у касне ноћне сате, кад нема саобраћаја, дрски појединци претрчавају улице.

Такве је полиција хватала, а судије осуђивале оштрим казнама.

Дрскост неће проћи!

ТУГА УВЕК ИМА ЛИЧНО ИМЕ

У тегли закопаној у дворишту, плитко изнад најдебљег корена централног храста који ју је након неколико деценија погурао ка површини, нађен је на танком папиру откуцан, уз руком унето слово *ћ* где је машина заказала, следећи текст:

„Мало је вероватно да се рудари при уласку у рудник осећају срећнима, али им је срећа несумњиво потребна па им се пожели натписом над окном кроз које пролазе.

Ако су је имали, при изласку из окна они су и субјективно срећни, а да није било срећне околности, изостао би тај лични доживљај.

За тугу није потребан реалан узрок, она је увек дубоко лична без обзира да ли је објективно постојећа.“

„Марија, коме смо дали ону стару Олимпију?“

„Бацили. Није имала нека слова, сећаш се?“

„А ко ју је користио?“

„Откуд знам, баба, деда, ујак, као да је то сад битно.“

Док је он тонуо, Марија је певушила садећи Лепог Јову.

НЕМИР

Вијест је одјекнула заглашујућом и разорном снагом невјерице.

– Гради се мост!

Не зна се тко је први донио тај злокобни глас у мјесто. Не зна се откуд, из којег уклетог извора је потекла прљава бујица немира који је у часу поплавио воћњаке, ливаде, куће и винограде свикле неписаним законима о светињама власништва и међама које се стотинама година нису дирале као што се ни у олтарске светиње не пача.

Ријека је од памтивијека припадала искључиво њима, а сад би могла постати свачија, свака протуха могла је прелазити ријеку, окужити болештином и наказношћу другачијих навада.

Немир је покосио чељад. Завладала је епидемија за коју лијека нема.

ЖЕНЕ ВЕРУЈУ ДА МОГУ ДА ВЕРУЈУ

Моја неутољива потреба за трешњама је довела до ове приче. Импровизовану тезгу уз ивичњак „држи“ једна Ромкиња. Има вагицу из 60-их, ону са зарђалом металном тацном и малим тегићима на изгуљеном мерном делу тако да само она може да прочита стање. А оно је најчешће „ово ти је кило“, „имаш, сестро, овде скоро два кила, да не враћам“. Продавачица се са пола оба своја гуза ослања на ивицу гепека одмарајући на трешњама. „Нећеш се усрећиш с њега, пази шта ти кажем!“ обратила се „трговкиња“ жени која се са пола гуза ослања на трешње у гепеку. „А онај од пре ми био бољи? Ти знаш да ме тукао сваки дан! Сећаш ли се ти?“, правда се њена саговорница. „Добар, не пије к'о онај пре!“, млађа гаравуша са ивице гепека добацује. Све ми се нешто чини да сам сличан разговор чула и у зборници од својих колегиница, само мало финије изречен. Код мојих „кило и двеста, то ти је триста... где бре од толики кандидати да нафаташ њега? Боље да си чекала онај из затвор да ти изиђе!“ уочим како младој жени цакле очи уперене негде иза мојих леђа. Црнпурасти полубрадати „кандидат“ прође покрај мене, приђе младој жени, која је у међувремену већ устала и са осмехом га чекала и опали јој такав шамар да се и мени глава занела. Кандидати нису проблем. Женска вера у њих јесте. Оне сваком кандидату верују да је то онај коме се може веровати.

Радомир Костић

ФАНТАЗИЈА

Отишао сам у собу са прелепом женом... мало
после улетела је супруга, пратила ме.

Затим су њих две водиле љубав.

Добро сам изабрао!

ДОБРО ЈЕ КАДА НЕ ЗНАШ ДА ЈЕ ПОСЛЕДЊИ ПУТ

Волео је када би га отац нежно ухватио испод пазуха и пажљиво подигао изнад главе. Са пријатном језом је ишчекивао да га пусти да падне у његов сигурни загрљај.

Године детињства су давно прошле. Запослио се и преселио у суседни град. Приликом једне посете родитељима, седео је у својој соби и листао сликовнице које је добијао као дете. Мајка га је позвала: „Дођи код нас у собу, давно ниси био.“ Са сетом је додала: „Нисам ни слутила да си оног летњег дана последњи пут спавао у својој соби. Често нам долазиш, али то није више онако, као када си стално био са нама. Недостајеш нам.“ Загрлио ју је и рекао: „Боље је када не знаш да је нешто последњи пут. Ни ја нисам знао за то када ме је тата последњи пут нежно ухватио испод пазуха и винуо у вис, па ме сачекао у загрљај.“

ДАН КАДА САМ ПОСТАО СТАР

Таласајући црвена гусеница, шеснаестица, стигла је са Карабурме на стајалиште код Панчевца. Гунђајући, сањиви радници су се утиснули у аутобус, и ја са њима. У конвоју, грабили смо према одредиштима, да би код позоришта, на семафору већ било мање путника. Стајао сам, држећи се за рукохват ни не примећујући да до мене седи жена средњих година. Погледала ме је и рекла: „Изволите, седите“, устала и пришла вратима. Био сам сигуран да излази, али прошли смо и тунел и Бранков мост, стигли на другу страну, а она је и даље стајала. Тек на оној страни моста је изашла.

Од како памтим, увек сам уступао место. Осећао сам се чудно, као да ми је под језиком био новчић; био је то дан када сам постао стар.

ПРО = ЗА

Недељама га је морила знатижеља о писцу који је послао своју новелу на конкурс, а која се одмах издвојила својим стилем пуним живота и боја. Књижевност је већ дуго била потпомогнута лековима. Писцима и песницима је инспирација почивала на супстанцама које су им омогућавале да пишу непрекорно. Речи су биле савршене, али су приче биле празне, а песме без душе. А онда је стигла та новела. Пре краја конкурса је погледао ко се крије иза шифре којом је новела потписана. На интернету је пронашао још радова те девојке. Уз њене приче је плакао, смејао се, њене речи су му враћале давно заборављене емоције. Морао је да сазна која хемија стоји иза те магије, који је то лек уз који настаје чаролија белетристике као некада давно.

„Проза без Прозака“, рекао је уредник наглас након читања извештаја дрона који је данима пратио девојку. Њен једини „лек“ била је чиста љубав према писаној речи.

ПУТ

Једном сам се изгубила у шољици кафе. Било је то сасвим необично искуство. Седела сам окружена неким људима који ми нису били посебно важни, нити посебно драги и само сам приметила да ходам путем уцртаним у керамички зид шоље. Допао ми се тај пут, био је пуст и чинило ми се да води у шуму. И тако сам се нашла, на том путу, у ствари би боље било рећи на тој шумској стази потпуно сама у сумрак. То што је био сумрак било ми је посебно драго. Могла сам да одшетам у ноћ и никада се више не вратим.

ЧАСОВНИЦИ

Велики је на зиду
Док су мали – један на руци, а други у цепу
Сви врло допадљиви
И функционални, бар у почетку
Али казаљке се, по правилу, зауставе након пар
месеци

Кажу да су и ови непомићни
Наводно поуздани два пута дневно
Али ја сам престао да верујем у људска мерила

Нешто их, заправо, исисава
И снага неприметно нагриза чланак, или зид
Након почетног замаха, сви су убрзо мртви

То је присиљено чилење енергије
И то што гледам, или гледаш
Је лична представа Времена
Која се може, а и не мора поклапати са туђим
Временима

И, иако знам да му је механизам онеспособљен
Мртвим челом бљештаве батерије
По навици гледам колико је сати и за шта

И као да је све у потпуном реду
Схватам да му верујем, иако заправо не знам
Нити је моје да знам

МОЈ ДРАГИ КУМЕ

Мој драги Куме, искрени пријатељу међу зверима... Дувају олује, засипају нас буре, а ми се држимо за танушне гране прстима. Неће нам доћи помоћ, борићемо се сами, пробијати кроз непогоде, разбијати зубе крвопијама. Боси, и голим рукама...

Некада смо били деца, маштали да одрастемо и променимо свет на боље, донесемо светлост и у најмрачније кутке. Кренули смо у свет још неодрасли, држећи само звезде у рукама. Иза нас је пут прекривен муком, али ни испред нас није посута свила.

Ниси се променио, Куме. И даље си детиње наиван, и даље тражиш само најбоље у људима. Али део мене, шибан бесним бичем судбине, одумро је и постао тамањ, баш као тама против које се борим...

Не брини, Куме. У овом вртлогу борбе, заволи неког. Нека то буде упркос ударцима које обоје трпимо. Пустите звери округне, нека зубима шкљоцају и у заседи седе.

Бићу твоја месечева луч, али и паклени мач, ако те повреде.

НАИШАО НОВЕМБАР И НАДА

Све лиске су се маскирале у нијансе жуте, окер и боје бакиних колача.

– Мени није јасно како од толико лежећих и вишећих чуда ја видим зелену крошњу. Она је тврдоглава. Неће да оголи, већ се поаммно пружа свима, као нимфа вјетром изазвана. У кори јој стоји шупљина. Чини ми се да је удомила неког ко је упорно љушти и грицка цурећу, згуснуту слуз. – Није једина, можда ја јесам...

Испод ње дебели рачvasti коријен стоји као да жели да обиљежи територију, а бетон се приближава – ништа не саопштавајући. Тако то иде. Тјера те...

Баш између њих – ми смо се састајали. И временом, кад се сјетим – више су они причали. Ми смо сагледавали само налет доброг облака и јутро свјежег понедељка, који као да никада и није дошао или се уселио у њ.

– Немам сат, али знам да касно је.

Зоран Љубичић

НЕДОВРШЕНА ФОТОГРАФИЈА

Експозиција њеног ока, две секунде.

Широки угао у који сам цео стао.

Прошла је поред мене не притиснувши окидач.

Од тада сам невидљив.

ЗОВ СМОКВЕ

Дописивали су се, онда причали дуго у ноћи. Осетио се обострани еротски набој у њиховим гласовима.

За њу, разведену београдску даму класичних светоназора, све је то било ново. Млади пријатељ са друштвене мреже је изненада предложио вођење љубави.

Имала је жељу да сада, далеко од цвета младости, осети нову страст.

Позвала га је у свој стан. Пристојно се понашао. Помало затечен јер није очекивао такав развој догађаја.

Пили су чај од лишћа смокве и културно причали. Време је текло. Никако да пређу на оно због чега су ту. Обоје су се суздржавали као да им је било непријатно. А желе то.

БАЗЕН

Жена је изашла из воде. Девојчица је остала у базену. Средовечни мушкарац испречио се пред њом, млатио ногама и мешао куковима. Запливала је уназад.

Жена се упутила ка тушевима. Нешто у њој изговорило је нечујну реченицу, како то бива кад је реч о деци и женама. Вратила се, угледала мушкарца како се мешкољи и позвала девојчицу да изађе из воде. Сасвим смирено, померио се у страну.

Шта сад? Фотографисати, пријавити полицији, објавити на друштвеним мрежама. Постоји прећутни друштвени договор када је реч о мушкарцима и пупољцима. Ритуално спаљивање понеког глупана који се осили и пратећа катарза пуко је одржавање status quo-а.

Скочити у базен, држати му главу под водом, док му очи не искоче из дупљи и не запливају крауд. Забрањено је скакање, потапање и роњење.

Покупиле су ствари и пошле кући. Мислила је на Мунка.

ПРИЧА О ЗВЕЗДАМА

Много је звезда пало на земљу. Личе на пале анђеле који морају да окају своје грехе да би се вратили у пређашње стање. Заправо, повратка нема. Пред њима је нов почетак, ако га заслужи. Тако је и са људима, само што они у то не верују.

Од када је видео звезде, човек покушава да их присвоји. Погледајте само колико држава има звезде на својој застави! Тамо где их је преко педесет, свака своју политику води. На другој страни света само је једна главна, а сви који ту живе стају под њу. Тесно им је, наравно, али једна звезда тражи неподељено поштовање. Нису боље прошли ни они који су искомбиновали по неку звезду са још нечим другим. То друго их разликује од осталих и истовремено показује по чему су њихове звезде посебне. Код нас је због звезде страдало много људи, па смо је ставили на чело и учинили обавезном. Онда су се неки побунили, те је наша звезда на крају завршила у блату. Ништа зато!

Праве звезде су само на небу, а док лете ка нама—нестају. Још нешто, да неко не помисли да сам заборавила звезде у морима и океанима. Оне су пресликане небеске силе како би нам биле пред очима и када гледамо доле.

У ЦАРА СТАЉИНА ДОПРАВЉЕНЕ УШИ

Свуда је стизао, све видео и све чуо. Веровало се да је бесмртан. Живо, материјализовано чудо Марксовог материјализма, залуђеног реакционара Хегела постављеног са главе на ноге.

Физичка ограниченост као и смрт постоје, некад се погине. Но, не буде и убијен!

У подмуклом атентату на Црвеном тргу настрадао је од мине дублер. Неки безимени – Рашидов са Кавказа. Историја бележи једино свемоћног, добитног, славодобитног победника. Маршала, инвалида неспособног за службу у царистичкој војсци: Јосифа Висарионовича Стаљина. Војни шкарт је био, али постаје леви, комунистички маршал.

Доласком 21. века генерал СССР Феликс Дадајев добија дозволу да призна да је и он био маршал Стаљин. Уз мању доправку ушију био је темељ светске револуције, страх и трепет: Цар Тројан!

ЧАСТ

Лежао је непомично у трави, обливен крвљу, исцрпљен, преморен и уморан од свега, сунце га је шибало по образима и пресијавало се од његовог штита и сабље. Није хтео да користи ватрено оружје, сматрао је да у томе нема части. Био је врстан мачевалац и мегданџија. Тешко је уздахнуо у себи, да ли је ово крај свега, да ли ћу видети опет јутро? После јаког удара чули су се гласови. Противник је, такође, био врстан мачевалац, племић нарцисоидни кавгација. Упозоравали су га да се не качи са њим, али његова потреба да истера правду, била је већа од тога. Противник је кренуо да нашег јунака, жаргонски речено, доврши. Сишао је са коња, исукао своју сабљу и кренуо да га убоде у срце. Али, како је кренуо, гордо и потцењивачки, убеђен у свој тријумф и нови трофеј, како је замахнуо, осетио је туп бол у пределу абдомена и одјекнуо је његов крик. Наш јунак га посече мачем.

ЗА БАЈКУ НИЈЕ МОМАК, НО САВРЕМЕНА СНАЈКА

У жељи да принцези, по души најбољег мужа подаре, обукли су је њени најближи у обичне хаље. Послали на сеоску игранку у невидљивој пратњи.

„Драга, чим се потенцијални младожења осоколи, ти га чаробним штапићем такни. Мани се песимизма, нека ти је на уму само позитивних мисли призма.“

Ал' не би момака по принцезиној жељи, те се она с младенком у својој кући-дворцу, за свој грош сада, без родитељског благослова, весели. Чик јој се вечној замери. Избегла је мушке трикове одредивши се за трендове нове. Краљ и краљица се потајно кају што јој слободе одвише дадоше, с њом у одабир суђе-ног на време не пођоше. Није требало да је уз себе дуго година тетеше, да су границу раније повукли, можда би се скупа радовали и са себе неочекивану сету свукли, срећу дуговечну привукли, онако како бајке одувек налажу.

Дејан Миленковић

ХОРИЗОНТ – ОПТИЧКА ВАРКА
САВРШЕНОСТИ

Ми смо увек били као небо и земља, наизглед
спојени у перспективи.

ДЕДА И УНУК

– Ех, шта бих сад дао да чујем фрулу и дозивање чобана, звоно на овну предводнику, шкрипу волујских кола на прашњавом сеоском путу, фијук косе док траву обара, пој тоцила док косу улешава, мирис хлеба из црепуља, пој верига на огњишту, малог свитка што таму разбија, песму цврчка што ноћ улешава. Испразни се село, гасе се огњишта. Празне штале, амбари, обори, на њивама трње и корови. Понегде по који пламичак, ал' догорева жижак.

Слуша унук о златном класју жита, песми жетвара, крстинама сред родног поља, слатком ручку на трави, под крошњом дрвета, сну уз мирис земље и трава. О воденичном точку, боју чекетала, окићеним колима кад се грожђе бере и по девојку у сватове крене.

– Где су ти, деда, сад мотике, косе, тоцила, српови, виле...?

– Ту су негде, у неком ћошку, тавану... ко би га знао где су се скриле... И на вашарима их више нема, а некад тамо главне биле.

ЧОВЕК И ГУСЕНИЦА

Човек се извалио у лежаљци у дубоком хладу винове лозе. Ленчари, посматра небо и облаке...

Наједном, на зиду поред, опази зелену гусеницу. Грчила је своје дугуљасто тело у таласастим покретима не би ли се попела до лишћа. Нека је, помисли човек полако је занемаривши...

Убрзо врати поглед и гусенице не беше на зиду. Човек изви главу и опази је скроз високо на зиду готово до лишћа. Али, када је била близу циља, паде доле на земљу...

Добро на мене не паде, помисли човек, и угледа је како се истог часа већ наша уза зид у новом покушају успона ка свом циљу...

Колико снаге, упорности и воље у телу мале гусенице, а у човека некад ни мрва од тога...

ПОСЛЕДЊИ ДАН ЛЕТА

Будим се. Свануло је. Који ли је дан у недељи, свеједно је. Слични су, само мењају боју као и поглед кроз прозор. Сат зидни откуцава, свима, не само мени, време које показује без наочара не видим. Под прозором осушено дрво закитили голубови. Весело лепршају, љубе се, стигли млађи. Гледамо се.

Небо се натуштило, стабло живнуло, ја се смешим.

СВИ ЗА ЈЕДНОГ

Свака варош је лепа. Памте се по јединственим грађевинама, шеталиштима, по љубавима, свака се памти на свој начин. Наша варош је била надалеко чувена по недостацима. Од свих недостатака најдаље се чуло за Кусавог. Са поштовањем су га поздрављали на улици јер, напokon, њихова варош је по њему била чувена. У сваком је тињала жеља да постане тако уважена личност. Појавио се неки незнанац и видео ту скривену жељу у варошанима. Разговарајући са мештанима, посебно Кусавим, из дана у дан су му разлике биле све мање упадљиве.

Дошао је до спасоносне мисли – варош треба да буде позната по сваком грађанину јер нико од њих нема репа. Варошани су са клицањем дочекали предлог, подигли Кусавог на руке и носили га кроз варош. Тај догађај је преокренуо судбину места. Радо су их позивали у друге вароши да својим варошанима покажу те надалеко чувене људе. Њихова нормалност им је све теже падала. Желели су да буду познати те да се и њима диве.

Кусави су уживали у својој слави. Повећавао се број гостију, варош се нагло ширила. Онај странац је отварао хотеле, брижно обезбеђивао смештај сваком госту. Који год део вароши да је узео и градио, није се показао. Свака варош је почела тражити неки недостатак да је прослави. Талас недостатака се ширио ва-

рошима. Број варошана је растао у свакој а један дан у години су славили Кусавог, без њега би остале само обичне вароши.

АНТИБУГАРСКИ КОМАРЦИ

После бројних дружења по Русији, Белорусији, Турској и Бугарској, позвао сам Братка из Софије у равну Мачву. Лето 2024, притисла жега, али Братко је стигао са још једним другом.

Уследило је окрепљење, роштиљ и по која ракија, хладно пиво (више комада), па заслужени одмор. После тога, договор је био да идемо на Дрину, да Братко види ту чувену реку.

У пет поподне излазе гости и Братко почиње:

– А, бе, Братко ималити блиско аптека?

– Па, има, али шта ће ти?

– Ма, појели ме комари. Не'ш да верујеш, један поје на ухо, а други куса за ногу. Све ме изедоше. Нич не спаш. Ноге отекле.

– Братко, има аптека, али како је могуће сад да комарци нападају? Мене нису ни пипнули.

– Не знаем, братко, можда су ово неки специални комари, само за Бугаре. Може бити да је ваша специална служба у сотрудничество сас фармакомафију модификовала комаре само да кусају Бугаре.

После, у кафани „Васин шиб“, док смо гледали Дрину, Братко је кукао како у Бугарској нема тако велика река, па смо анализирали феномен антибугарских комараца, све док се не написмо и више нисмо могли да говоримо.

Сутра га питам:

– А, бре, Братко, шта смо ми оно синоћ закључили о антибугарским комарцима?

– Не знаем, братко, не знаем. Морамо на вечер повторити и можда се сетимо.

НИЈЕ МИ БИЛО ЈАСНО

Дуго времена ми то није било јасно: „Да немамо довољно соли?“

Ради се о нашој комшиници... трећа капија од наше, а и њен син иде у исту школу и уопште били смо једни другоме за све. У ствари, прво ми није била „јасна“ вода. Јер је моја мама често замолила њеног сина да јој донесе „'ладне воде“ са уличне чесме. Прво, то сам могао и ја да урадим, а друго, имамо славину са исто тако хладном водом и у кухињи и у купатилу.

Повремено ме мајка пошаље код те комшинице: „Дај скочи по мало соли“ и тутне ми у руку малу кафену шољицу. Нисам разумео, али сам био научен да слушам. Али сам онда открио да имамо у шпајзу цело цакче соли. То смо м орали да купујемо по „наред-би“ моје баке, кад год су неки странци хтели да нападну нашу земљу — још је држао страх од прошлог рата и година несланих јела.

Узела ме мама у крило: „Видиш, ја комшиници дам и зејтина и брашна и шећера кад њој нестане, пошто јој муж остао без посла. А понекад потражим мало соли – со није скупа, а вода са чесме је цабе. Тако је њој касније мање незгодно да замоли за нешто кад јој стварно нестане.“

Драган Недимовић

ЗНАЊЕ

Да ли ти уопште знаш шта ја хоћу, питао сам је?
Не, одговорила је, али знам шта ти треба.
И стварно је знала.

Радојка Никић Милиновић

СРЕЋА

Кад сунце обасја пространство цвета, у њега ста-
ну једне очи.

ЗАБЛУДА

Знате за оне људе за које кажу да као нојеви забијају главу у песак? Мислило се да је то из страха, из кукавичлука и из конформизма. Да се не експонирају, да не преузимају никакав ризик. Каква заблуда!

Они у ствари покушавају да сагледају нечију тренутну позицију, неког свог

познаника који је још раније гурнут, не под лед него под песак: укопавали га док није сасвим потонуо и пропао. Помолиће главу у часу велике невоље за све, да види шта се дешава. Тако ће поново бити откривен, да га више не испусте из вида.

Осталима сад то толико задовољство причињава да се не могу одмаћи од оног места него сви ту, час једни, час други, завлаче главу под песак да виде *како му је сад*. Несрећник је, као што је познато, био засут мржњом са свих страна, блаћен и олајаван док није нестао као да га није ни било. Скоро су га и заборавили.

Можда ће једном послужити као жртва.

Ведрана Николић

САН

Неко спава на клупи у парку.

За шетаче, он је нико, али некада је некоме био све. И некада је њему неко био све.

Сада има само ову клупу. И чврст сан.

ОБИЧНА ПРИЧА

Говорила је својој деци „То је мој избор“, а увек је погрешно одабирала. Те мушкарце бирала је да утеши самоћу и да задобије мушке симпатије. Китила се унучићима осмехом и шалом па заводила и мушко и женско. Оговарала је свакога. За жене са којима се дружила говорила је да су курве, док је за себе тврдила да је најбоља јер јој је у основи имена Бог. Ловила је као пирана, али везе су јој биле кратке, због наивности и лошег карактера. Лепе речи не могу трајати дуго. Дању је чистила кућу и требила паукове по ћошковима, увече пратила „Слагалицу“ и писала мемоаре. О прошлим љубавницима причала је човеку за кога је тврдила да га највише воли. Зато му је, каже, све и рекла. А он је њу избацио из куће.

Балканац?!

ЗНАК

Улетео је изненада, негде пред сумрак у тек усељену гарсоњеру у елитном делу града. Не оклевајући, спустио се на кухињске плочице беж боје. Лептир није био уплашен ни када му се сасвим приближила. „Волела бих да ово није последњи дан твог живота“, тихо је рекла чудећи се самој себи. Лептир је био на истом месту и када је кренула на починак. Ујутру се није усудила да му се приближи, и сама помисао да је напустио земаљске ливаде, изазивала јој је сузе. Умила се, спремила да изађе и непосредно пре тога отворила прозоре.

Пријатна свежина јутра обгрлила је њена још увек уснула чула. Изненада, лептир се померио, неко време кружио око њене главе као да је желео да јој нешто поручи, а потом је излетео. Била је срећна што се њене слутње нису обистиниле. Изашла је и упутила се према цркви. Иако је неколико пута боравила у овом граду, ово је био први пут да је уместо за здравље, свом оцу прислужила свећу за покој душе. Иако је била сама, учинило јој се као да је видела неку сенку која је веома брзо нестала из њеног видокруга који је био замагљен сузама. Погледала је пажљивије и готово да је вриснула, око свеће коју је наменила упокојеном оцу кружио је онај исти лептир који је само сат времена раније излетео кроз прозор гарсоњере.

НЕМОЈ СЕ НИКОМ СМИЈАТИ

Лазар је обишао сва мора и океане. Хвалио се да га по имену Лазар – Морски Вук, знају у свим лукама од Африке до Сјеверне Америке.

Када се вратио у своје село, осамио се и почео је сакупљати старе, одбачене ствари и доносити их својој кући. Није се шишао, а ни бријао. Имао је бијелу косу и браду скоро до паса. Комшије су га звале бијели хрчак. Једног дана старудије ће и њега и кућу заробити. Он неће моћи изаћи из дворишта.

Они мисле да сам ја будала па ми се ругају и бјеже од мене, а ја мислим да су они сви луди, па нећу са њима, говорио је Морски Вук.

Једног дана комшија који му се највише ругао, дође његовој кући и потражи дио за свој трактор. Лазар је био пресрећан што му може помоћи, послије се хвалио.

– Он мени вели, када би те ствари ишле за мном, ја се не бих ни окренуо да их погледам. Неки дан дође. Пита: имаш ли. Имам, велим, узми. Он понио, а ја му кажем: Ето, видиш, ствари неће за тобом, него их ти мораш тражити. Он ћути, а ја му онда велим. Немој се никада смијати неком, јер ће те смијех јахати.

Динко Османчевић

ЧЕСТИТКА

„Еј, бре, па где си ти?“

„Ево ме, ту сам, оженио сам се.“

„Опаа, дивно, свака част, честитам!“

„Хвала ти, хвала пуно!“

„Молим, молим, и други пут!“

У ШУМИ СМО

У шуми смо. Навируће кајање. Трчим, па успорим. Уздахнем. Јој. Иза мене пуно сенки. Усиљени трептаји. Кућа висока, стара. Домаћини се крију иза ћошка. Храна свуда око нас. Брижљиво послагана у носталгично посуђе. Речи су запеле. Недовршени погледи ка околним брдима. Блискост на брзину. Сочне јонатанке ми испадају из руку. Светло гасне. Мирно је, у мојој души трнци. Каубојски су клали ћурке, седећи на бурету. Смехом се ослобађам несигурности. Лице ми подбуло на слици са вајбера. Кажем, а у себи радосно певушим *Mi sono innamorato di Marina, una ragazza mora ma carina*. У шуми смо.

АПЛИКАЦИЈА

Апликација – шта је то?

Некада се односила на утискивање мустре у тканину. Данас се користи за излуђивање моје генерације при коришћењу савремених телефона. Све више осећамо да смо сувишни, непотребни и неспособни.

Уколико покушамо да ускочимо у ритам времена и користимо те нове могућности наших прстију који су заменили оловке, десиће нам се фрустрације епских размера. Први корак – проналажење апликације на google play-у и није тежак. Невоље настају са налогом: региструј се, упиши свој e-mail. Упиши лозинку. И таман помислиш да си стигао на зелену грану, сачека те нова порука: погрешна лозинка. И потпитање: да ли си заборавио лозинку? То је последњи корак при којем можеш мирно да се повучеш из залудне работе. Не учиниш ли то тада, и за тренутак прецениш своје могућности, врло брзо ћеш бити уверен да је информатички свет само још један непремостиви лавиринт у твом животу. Приде ће и твој мобилни завршити изгажен на поду.

Зато треба филозофски примити тескобу неуспешности наших вијуга са могућностима савремених машина. И читати неку лепу књигу.

Драгана Паулсен

КОРАК У СТРАНУ

У тангу је део кореографије. Настане, балансира и трансформише се у нови облик.

У животу је предах. Добри дух и добри друг, скоро нечујан. Ту је кад затреба пауза од извиканих му рођака, Корака Напред и Корака Назад. Као да отвара тајна врата у неку нову личну димензију.

Хајде, уђи.

СТАРИНЕ КОЈЕ ЗНАЧЕ

Шта ми вреди што будан сам је сањао, снен бунцао њено име!?

А исто је заволела што и ја.

Грамофонске плоче, аудио касете, постере...

Брдо винила ишараних, погужваних омота, који су мирисали на прошлост детињства.

Док је нисам упознао са дражима старине, све безосећајно бацала.

Чудио, како је ништа баш не везује за неку давну жврљотину, успомену, датум, поклон...?

И тако, у праскозорје Богојављења, одбаци мене.

Баш пред тај свети дан реши, јер рођена неверница. Није веровала у моје снове, машту...

Бацила наше планове, тајне, надања, наша шапутања, оговарања квазипријатеља...

Нека је, имам стари кишобран, са резбареним, дрвеним рукохватом.

Подарићу, да је заштити од суза разочарења и ветрова кајања, које ће је затећи неспремну. Иако са пар покиданих жица, преко ће јој требати.

Нека га искористи у непогоди, потом баци.

Грешком је назвао, намерно одбила позив. Вешта је она, не зна шта ради!

По тацни кругове од кафе правим, борим да сване...

ЗЕЛЕНА СУКЊА МЕРИ КВАНТ

Човек је зауставио аутомобил. Мајка се мало снебивала па уђе.

Почеше да причају, приче ради.

Возач скрену поглед с пута. – Љиљо, је л' ти добро?

Откопчавала је и закопчавала дугме на мантилу.

– Добро је, добро.

Ишла је службено и већ кад се враћала кроз Лајковац, мислила је да поведе Инку за Ваљево, да не чекају петак, можда ће се у петак Братислав задржати на терену. Била је среда, на стајалишту Победа.

Возач је успорио. – Љиљо, извини, кад си стајала тамо, изгледало је као да би се бацила под неки аутомобил.

Вртела се на седишту и кратку сукњу повуче на ниже као да ће је поцепати. Или још горе, скинути и бацити међу овце које су у Словцу сишле до коловоза.

– Свашта! Али скоро да јој дошло, бар у тренутку кад је он наишао.

Инка је била у кући, није ни знала да је мајка ту.

Нису јој дозволиле да је поведе. Нису јој дозволиле ни да уђе у двориште да види кћер.

Бранимир Перић

У КАРАНТИНУ КОРОНЕ

Моја жена устаје пре мене. Није ме ни овог јутра изненадила. Пробудио сам се у неко доба после ње. Чујем из дневне собе неко дахтање (да нисмо у карантину због короне, свашта бих помислио). Устанем, гвирнем кроз врата, а оно, она укључила телевизор, на телевизору Јутјуб, а на Јутјубу *Fitness Blender*, наравно, без тона, јер моја жена и серије гледа без тона – да ме не буди. Дахће моја жена, преврће се по татамију, диже једну, диже другу ногу, диже обе (бог те, значи може!). Лево од ње отворен широм прозор, напољу јутарње (лажем, рано подневно) сунце, а у његовим косим зрацима роји се прашина, длачице, капљице аеросола. Да л' ми то тај лебдећи рој улете у нос, или шта ми већ улете, тек, у једном тренутку кинух једном, па онда опет; кинух и трећи пут. Кад кинеш једном, неко мисли на тебе, кад кинеш двапут, неко те воли, али кад кинеш и трећи пут...

Намах се презнојих. Шта ако није кијавица?!

21 ГРАМ

Лозница

Осећам неку празнину. И да знате, није ми лако. На моменте се вратим себи и будем онај стари, али све је то само на кратко, па опет „'ајмо Јово наново“.

Ево већ 21 дан од како је Цоле напустио овај свет. Двадесет један. Једном сам гледао на ТВ, или ми је неко рекао да душа мери 21 грам. Не знам да ли да верујем у то... Не знам. А Цоле је био душа од човека. Ако је то и истина, онда је његова душа мерила бар 25 или 30. Он би се сада скромно насмешио и нешто духовито одговорио у свом стилу. Да, такав је био он, и... Опростите, али... али ја тренутно немам потребу да Вама причам какав је Цоле био човек. Извините, али мислим да ме нећете разумети. Да нећете осетити. У ствари, немам сада ни времена ни снаге... Дозволите, задржаћу то за себе. У себи. Да, задржаћу то у себи. Тако је боље, за сада. Разумите ме. Можда је свако од вас имао неког свог Цолета, или већ кога. Ех, да, иза Цола је остало једно мало псето, које и овог двадесет првог дана седи испред прага његове трошне куће. Не лаје... Ћути и чека.

КРУГ

Несносна, паклена врућина. Ни дебела хладовина у башти кафића и хладно пиво не помажу много.

Спас тражим у бежању у другу стварност. Замишљам зиму, дубок снег и температуру у још дубљем минусу, чашу куваног црног вина, зачињеног каранфилићима и маштање о лету и хладном пиву.

Из сањарења трже ме конобар:

– Желите ли још једно 'ладно?

– Наравно!

ВЛАДАР

Владар, или онај који је то желео да буде, одлучио је да сви морају време да наштимују по његовом часовнику који је имао, морамо ово напоменути, веома застареле механизме. Свакодневно се појављивао у јавности, говорио о свему и свачему, представљао се као свезнајући и свевидећи, што је већина прихватала као здраво за готово. А већина ипак одлучује. У ствари, тако нам се само чини. Јер владар о којем у овој краткој причи говоримо, имао је подршку моћника који, на крају крајева, одлучују о свему, па и о томе како ће изгледати све, да не кажемо свет. И све би ово могло да се прихвати да владару сат није почео да показује погрешно време, наиме, у једном тренутку, сви часовници у држави би показивали једно, а на његовом часовнику било је сасвим друго време. А он никако није желео да тај свој часовник коригује, већ је настављао упорно да тера по своме, све док механизми његовог часовника нису почели да отказују.

ЧЕТИРИ

Шта се деси са људима који се селе? Колико понесу у себи? Колико изгубе кад падну на ново место? Шта им уради то место, околина и клима? Ко они постану?

У племену Паповића из Казанаца на Голији чест је био број: четири сина. Пола племена је остало у Казанцима, а пола је послато као испомоћ Србима на новој српско-турској граници. Распоп и разоружани Вукашин Паповић са братом Заријем је послат у Маровац на врху Гољака. Вукашин је доселио и више унучади. Зарије само четири сина и једну кћерку. Синови ратују и довека носе очево презиме.

Вукашинови синови: Којица, имао је четири сина, Јоксим четири сина, Иван четири сина и Ћорђије шест синова и ниједну кћерку.

Број четири сина се наставио и код неколико тих синова. Двојица су имала само по три кћерке.

Шта се догодило? Шта је променило унутрашњост нових мушкараца и жена? Нешто се негде у њиховим физиологијама променило. Да ли је деловао страх? Да ли силан физички рад? Сиромаштво? Да ли Балкански ратови и Први светски рат?

У сва три су синови Паповића из Маровца гинули. Преживели су годинама трпели Шћиптаре и Бугаре који су их физички и духовно газили.

И четири сина Максима Паповића додати за неку гозбу, за неко коло и играње. Али су они додати осталим синовима за страдање. Два Максимова сина, Костадин и Симо са својим сином од осамнаест година Петром, су поубијани са четрнаест Маровчана још, мржњом и оружјем Шћиптара и Бугара, 3. јуна 1943.

Заријева четири сина су постали прве несреће и ископање дома. Марко, Раде, Сава и Пејо су гинули млади, пупољци нерасцветани, у ратовима који су редом један за другим навалили на Србију до 1918. године. Једини је Пејо имао синчића од четири године, који је морао бити убијен јер је Србин.

Заријева колиба остала је пушта.

ЗАВИЧАЈНА КУЋА

Јецави ветар је некуд журио. Поново сам се враћала завичају и извору живота. Цветови око мене мирисали су на врт мога детињства. Моје срце је ударало као звоно. Све око мене се кретало у некој промени. Сетила сам се свог порекла и схватила да ништа нисам пропустила и да је живот пламтио у мени. Радост је однекуд заискрила.

Схватила сам где треба тражити праве изворе радости и задовољства. лепе мисли су долазиле постепено. Задржала сам мистерију детињства и та чаролија ме прати. Било ми је тешко да саставим лик своје баке која ми је причала прве бајке. Гледала сам у стару кућу где тишина улази онако свечано. Силазила сам полако низ степенице и пролазила кроз двориште и друге окућнице. Ништа није изгубљено што је постојало. Остала је драж невиности и слатко блаженство детињства. Размишљала сам како сва ова природа мора да се бори, да се мучи да би постала део света око нас. У тим тренуцима ми је било стало да волим свет и себе. Ако понекад заћутим, већ је нешто. Део мене је остао заробљен у овим остарелим кућама, у дворишту за цео живот. Могла бих да се одрекнем много чега ако је потребно, али од успомена не могу да побегнем. Оне теку у венама.

СКЛОНИШТЕ

Једне тихе вечери тражио је самозатајни мрак склониште од сјаја уличне светиљке.

Сав задихан дотрчао је до клупе у парку и сео да се издува. Наиђе љубавни пар, залуђен, свако својим светлом мобилног телефона. И мрак побеже.

Сакри се под мостом, мислећи да ће га од трке смирити хук лене реке. Стигоше бескућници и запалише ватру да скувају свој јадан оброк. А мрак се удаљи што је брже могао.

Ходао је далеко, до најзабаченије улице у великом граду. „Добар је и хладан плочник да седнем и мало одморим ноге,“ помисли, кад му изнад главе изненада бљесну агресивна реклама.

Већ потпуно исцрпљен, одвуче се мрак једва назад, до оне уличне светиљке, схвативши да ће се она, барем пред зору, угасити, а да ће касне ноћне птице ширити светлост до изласка сунца, кад њега већ одавно не буде.

Драган Ј. Ристић

САМ

Покаткад седим у дворишту, не пушим јер сам
непушач, не пијем јер сам сâм и ослушкујем како ми
расте очајање.

НА ГРОБУ ПЕСНИКА

Дошла сам на гроб песника. Корачала сам по земљи која је изазивала хиљаде тишина у мени. Спустила сам на гроб ружу. Та ружа је одмазда ћутања над собом, звезда што тражи упорно поглед песника.

Ко памти овог песника? Помислих... Гроб је скрајнут, нарастао у траву. Са споменика искре рај и пакао, анђели и демони. Сви они се отимају да се изјасне о смрти, али и о животу.

Добро, рецитујемо песме овог песника напамет. Али ко га заиста памти? Памте га ноћи и дани, међусобни погледи раја и пакла, што се зачас претворе у прелепа тела младића и девојке.

Ерос, Ерос.

Иван Русјаков

А ШТО ЈЕ ГАЗДА ПСА ЖЕЛЕО ДА ЖИВИ КАО ЊЕГОВ ПАС

Мој најбољи друг је увек живео скромно. Није се истицао нити у богатству нити у каријери. То је тако било све док није узео на чување једног пса, тачније, белу као снег пудлицу. Она је имала неки педигре, па су је сви чланови породице мога другара лепо прихватили. Да би опстала у свом пасјем животу, морали су да воде рачуна да једе на време, да пије загарантовану количину течности и, нормално, да редовно излази у шетњу због њених животињских потреба. А шта је било са мојим најбољим другом. Због заузетости са новим чланом породице, односно мезимчетом, мог друга су сви баталили тако што му чак ни ручак нису нудили на време, а камо ли неку шетњу или било какву другу забаву. Због тога се мој друг веома разочарао, а нарочито када је и он морао строго да води рачуна о свим потребама пса, а своје потребе да прескаче. Чак и да потпуно заборави на њих. Е, тада је мој пријатељ почео да завиди пудлици и да жели да и он буде пас како би сви водили рачуна о његовим животним потребама. На крају је све, ипак, било узалуд јер и поред тога што је био веома добар човек, није имао никакав педигре...

НАДА И ЈА

Нада се, као разиграна девојчица, појавила иза угла мојих мисли, скакућући с ноге на ногу. Најпре сам протрљала очи у неверици. Једном, па још једном. Јесте, то је, без сумње она! Баш такву је памтим. Живахну и осмехнуту.

А веровала сам да сам је заувек изгубила. Онда кад сам почела да се дружим са незнањем. Њој се то није допало и – оставила ме је.

Искрено, нисам се много бринула. Некако ми је пријало друштво тог незнања. Уз њега нисам морала ништа. Није ме терао ни на какву активност. Само смо седели и гледали у празно.

И таман кад ми је досадило, и кад само што нисам позвала очај у помоћ, она се вратила. Моја нада! Немирна, врцава, обећавајућа. Пригрлила сам је свим срцем! Хтела сам да јој шапнем да је никада више нећу пустити, али сам одустала. Да се не уобрази!

Драгана Сепе

ЖИВОТ

То је као кад сањаш сан да сањаш неодсањан сан.

Чаробан је тај живот до измишљене јаве. Почетак почетака је сав тај живот од измишљене реалности. Крај почетака је свуда, крај свих крајева не у нама самима.

СНОВИЋЕЊА

Ноћ мркла. Ни ћука ни вука. Тишина гробна.
Звоно зарза. Као Шарац Марка Краљевића.

Вратима својим се прикрадам. Зурим. Комшија
ожалошћени није. Крава му је цркла. По милости на-
шој.

Полицајци су дању посвећени. Криминалу орга-
низованом. Опасност друштвену не представљам. Мо-
јим оружјем трофејним скоројевићи се поносе.

Порески извршиоци нису. Патриотски плаћам
намете државне. Залога им је мој живот бедни.

Ситних лопова нема. Сада је уносна пљачка имо-
вине друштвене.

Позивари војни ме заобилазе. За примену силе
сам неспособан. Не умем да управљам дроновима, ра-
кетама и главама бојевим.

Страначки плаћеници дању, а не ноћу, шуњају
се. Од врата до врата.

Кроз шпијунку авети умањујем. У мрак их ода-
гнавам. Посету непозвану отказујем.

У постељу хладну се враћам. Да „боље сутра“ до-
сањам.

ОБЕЋАЊЕ

Један потез. Четкицом. Боја плаво-сива. Река. Још неколико нијанси. Тиса. На обали насликане ствари: папуче, женска хаљина, шарена, лака. Више потеза жућкасто-сиве и ето песма на Другој обали, и силуэта младе девојке. Седи згрчених ногу, са рукама под брадом, загледана у другу обалу. До ње треба опет препливати реку, јер пада вече. Препуштена је сама себи.

Док је први пут улазила у воду, није осећала страх. Велика жеља да једном преплива вољену реку, успомена на деду који спава негде на њеном дну – одлука је донета. Урадиће то. Баш данас.

Али сада када је то урадила, сада већ осећа зебњу. Да ли ће моћи опет?! Али мора да се врати... Си­лази са слике и улази у реалан живот, у воду реке у чију љубав је безгранично веровала.

ТУЋИНА

Обитава у том месту, у земљи где је недавно при-
спео: ту живи сиромашан свет. Откуд сам пошао, ка-
же себи, у бољем се месту нисам ни могао скрасити.
И пре је живео у сиромаштву; Овде га је, туђинством,
снашла беда. Нашао је јевтин кров над главом у слепој
улици, где има и једна народна кујна: ту једном на дан
узме нешто у кљун... Слуша шта људи говоре. Не зна
овдашњи језик, али му *тајни глас* све што чује одмах
преводи. Чуди се како хвале власт, и све му се чини: с
несигурношћу тобожњих задовољника... Сви носе на-
ушнике на ушима; није му требало сувише труда да
се и сам тако *удеси*: тако никоме не упада у очи као
странац. Без наушника, могао је код власти побудити
подозрење. Тумара улицама, љубазно прима љуба-
зност пролазника, а са захвалношћу услужност у оно
прчварници где му, зачудо, ништа не наплаћују. Оту-
да уме и да се пресити, некад, чак, и да се разгали,
уједно се разочаравајући у себе јер види да нема баш
чврст карактер. Онда један дан гладује, опоменут бри-
гом да му, ипак, могу испоставити рачун који би, као
индивидуа без игде ичега, морао платити затвором. И
опет наставља по старом, тужећи се на туђину.

РЕВЕРЗИБИЛАН ПРОЦЕС

„И ове године сам се надао да ће нас коначно уписати у први разред“, рече му брат.

„Све смо урадили, све што су тражили... све смо задатке решили... вежбе, тестове прошли...“

„Не дају нам да еволуирамо.“

„А можда би ми били бољи људи да нам се пружи шанса. Види ове шипке, мали простор, смрад... смучио ми се овај смоки што нам ови кезави људи у пролазу нуде...“

„Деградираће они на наше гране, неће им треба-ти паре“, рече избачена вилица окачена репом о шу-пље стабло кавеза.

СВЕЋА И ТИ

Донела сам ти цвеће из наше баште. Погледај како је цветало, ти си га засадила. Требало је да га заливаш и даље, али ти си одлучила да одмараш вечним сном, а ја и даље бринем о њему.

Јуче сам била у селу. Све је пусто, кајсија се осушила, трешња није родила, јабуке су пуне црва.

Сећаш ли се оне старе ограде? Ветар ју је покривио, само што не падне. Бунару је понестало воде.

Смоква је мало родила, али су плодови гњили. Клупа испред капије је празна. Сећаш ли се ње? Комшилук се тамо скупљао, разговарали смо. Сећам се кад ми је бака испрала огреботину ракијом. Цео комшилук је чуо колико сам вриштала. А онда кад ми је деда намештао стопало, памтиш ли? Мислим да су ме тада два села чула. Ја се баш распричала. Ај' ти одмарај, ето мене сутра са новом причом, мама.

ЂУЛИЈАНА

Стари газда шека (ресторана-колибе на плажи), здепасти чикица, Индус, пита ме како се зovem. (Ту сам свакодневно, тридесетак метара од мог смештаја, по златастој стази песка, до лежаљке где настају ови „записи са обале незаборава“).

Одговарам му: „Билијана“ (тешко им је да изговоре „љ“, а ако напишем, читају име као „Биџана“).

Стари не чује добро, и изговара (као да му је познато име, задовољно): „Аааа, Ђулијана!“

Не исправљам га, смешим се, допало ми се да овде будем Ђулијана, подсетило ме на наше „ђулиће“... Још једна Биљка и не далеко од смисла (имена).

А можда је Ђулијана још увек тамо... Заувек остала. Загледана, заљубљена у Божију творевину и са исконом у корену.

КОШМАР

Кошмаром из необичног сна, кроз њен сан, пронашао сам те – у његовом сну. Из њихових снова, пружајући испружене шаке без линија, какве се виђају само по туђим сновима, увела си ме међу своја многозначна сновиђења...

...док фосфорна казаљка на сату, која показује потрошене снове, осећа нелагоду близу меланхоличног броја 8...

..који се топи и, преко углачане површине ноћног сточића, слива низ ногу правећи две барице на поду – које светле у мраку.

НЕКАД И САД

Капетанске жене су у прозорима држале фењере. У селу су ту палили свеће, у граду су међу прозорским крилима цветали зумбули.

А ми? Ми смо стављали флаше кока-коле.

Ту су се хладиле, дочекивале пријатеље, светлוצале светлима телевизора док смо гледали филмове у зимским вечерима.

И сад, кад их се сетим, чујем звук зипо упаљача и гребуцкање синглица.

НАДАХНУЋЕ

Требала ми је инспирација. У град је дошла изложба два велика уметника, Пикаса и Матиса. Одувек сам желела да видим ова два ривала на делу како су творили. Прва ствар коју сам почела да радим је да се шминкам. Сјај ме подсећа на лето. Треба ми само мало бледорозе руменила и осветљење од бронзера који ће сунце природно погодити. Одговараће целој атмосфери. Ово је моје омиљено време да изразим безбрижно лето.

Ушла сам у музеј Мома. Изложба двојице сликара и пријатеља заузимала је већи део музеја. Изабрани су њихови најбољи радови. Међусобни утицај је био видљив. Опоначали су једни друге и померали границе уметности. Имала сам утисак да је то сведочанство о њиховој најважнијој друштвеној ангажованости, која је имала значајан утицај на савремену културу и уметност. Била сам задивљена величином њиховог стварања, снагом да се експериментише без страха или размишљања о неуспеху.

Изашла сам одушевљена.

МЕЂЕ

- Пријеђе и ти, брате...
- Пријеђо...
- Не помисли ти на оца, на ђеда... Не помисли на ђецу своју...
- На њи' сам и мислио.
- Није залуд Авдула тебе срето...
- Није Авдула... Није он ништа...
- И шта ћеш сад?
- Исто што и ти... Сјутра у њиву...
- А њиве нам се међе...
- Међе, брате, ал' се међа не види...

НА ИВИЦИ

Седела је на прозору. Зар је то крај? Сама. Сви су отишли. Чудно бледа, залеђена. Жива, а мртва. Пришла сам јој и обрглила је рукама, није се опирала. Време је стало. Дисале смо истим ритмом. Могла сам осетити како се у њој све полако гаси, нестале су мисли, емоције и речи. Желела је само да умре. Он је издао са најбољом другарицом и отишао без речи. Био је њена прва љубав.

Ломи ме Ненин бол. Плачем њеним сузама. Вриштала бих, остајем без даха. И баш тада, у немоћи и незнању, речи молитве у срцу се милостиво зачну. Испрва лагано, а онда снажно обгрли нас омофором љубави своје пресвета Богородица.

Мисли се вртоглаво роје, време је да је одведем са овог тужног места. Довољан је само један њен покрет и неће је више бити. Љута сам. Немам снаге. Руке су ми слабе, она је отежала. Тресу ми се ноге. Одустајем. Чекам да нас пронађу неке снажније руке.

И те руке су дошле. Он је грли силовито. Срећан је само он. Нас две смо још дуго остале на тој ивици, издане од људи и света.

После две године смо се изненада среле на улици. У руци је држала икону

Богородице Бођанске и смешила се. Чекала је бебу.

Марко Убовић

КРУГ

песма Чета Бејкера
врти се у лупу

круг постаје елипса
и као што сам некад
хватао лептире

сад покушавам да ухватим
сопствени поглед

НЕКЕ БЕЗВЕЗНЕ СТВАРИ

Седим у ходнику пријема Ургентног, поред преграда за прегледе. Свака има масивна, клизна врата.

Делују ми као модерна штала где затварају коње. Или ми се тако чини од ових инјекција које су ми заболи у дебело месо. Три комада. „Требало би да Вам буде лакше“, рекоше.

Чекам то „лакше“ да напoкoн дође. Вртим се у зарђалој металној столици која личи на оне остављене на обали Јадранског мора из доба СФРЈ, кад прође туристичка сезона.

Пар метара даље, дијагонално од мене, је транспортно носило са телом прекриваним помало прљавим, бушним прекривачем, боје варикином избељених флека.

Екипе ужурбано пролећу из оба смера, и уз псовке „Ко је ово оставио овде?“, померају носила лево-десно како би прошли.

Мртве ноге које вире испод прекривача се клате у том карамболу.

Једна мршава седа рука испада испод платна и виси са стране.

Старија жена која седи поред, ћутке устаје и нежно враћа руку на место.

МОЈИ

„Извини, комшија“, рекла сам покојнику сахрањеном поред мојих

родитеља, села на ивицу гробнице и запалила. Комшија је у мермеру, не ометам га, моји су у земљи. Тако су хтели. Још давно давно, мама је то изричито захтевала. Говорила је: „Са земље у земљу.“

Када дођем да сређујем њихову раку, долазим без икаквог цвећа, али са прибором за сређивање свега што је израсло око пузећег зимзелена, разбашкареног на средини гроба и раскошне руже, посађене тик испред споменика.

Буде ту и разних изненађења. Једном је изникао орах, једном сам, а били су испод зимзелена, испрепадала зечицу и њен подмладак, једном је гуштер, који се сунчао на споменику, кружећи главом, мирно посматрао шта радим...

На родитељски гроб не идем одређеног датума. Не на дан сахране, не „на рођендан“, не када сви иду – „јер светац је“, не када их сањам – „јер ваља“.

Идем када знам да је време да се гроб сређује и када осетим потребу.

И никада, док седим код комшије и посматрам споменик мојих, немам осећај да су они ту, у земљи. Увек су у мени.

КАМО ВРАГ ОДНОСИ ШАЛУ

Да је враг однио шалу Магда је схватила оног дана кад је примијетила да су се за њом почеле окретати жене. А оне се окрећу зато да провјере изгледају ли од ње боље или лошије, јесу ли дебље или мршавије, имају ли више или мање бора, косе, зуба.

Сад се и Магда окреће за женама да провјери изгледају ли од ње боље или лошије, јесу ли дебље или мршавије, имају ли више или мање бора, косе, зуба.

Али Магду брине још нешто: камо враг односи шалу, колико нам је још преостало и како ће свијет изгледати ако однесе све.

ЗАШТО ВОЛИМ СРБИЈУ

Србију волим зато јер воз из Љубљане креће у 8.25 а ја имам са собом два литра вина, јебу нам матер словеначки па и хрватски полицајци, траже дрогу и машту тамо на Добови, нас јебу сат и више, те мале плаве пичке. Онда се возимо и возимо до Шида, већ попијем та два литра вина, коначно можемо испушити једну. У Шиду улази старац са Лав пивом. Још мало, па Батајница и жељезничка станица, трчим ко луд, да промијеним новац, купим пиво Јелен и сједим, гледам према Авали. Не видим је у магли. Онда до Савамале, пијем неко црно, јако вино, полако сјебан до амена. Не желим ништа, не сањам ништа, не знам колико је сати, не знам како ми је име, а ипак сам сретан, од главе па до пете.

Чујем тамо из таме: врло добро, служимо народу!

РУЖЕ

У стакленој посуди, у кутку собе, гомила осушених ружа.

Доносио јој је сваки дан по једну, дивљу, јер те је највише волела. Само је престао.

Схватила је да се нешто дешава, да га губи. Никада га није питала зашто.

Нестао је из града, из њеног живота, исто онако како је и ушао, изненада и неочекивано.

Остале су руже, којима је боја већ почела да бледи, као и сећање на њега.

СВЕЧАНЕ ОДОРЕ

Још се сјећам тих дана када је љубав била као некада прије. Могао си комотно да прикажеш сва стања своје енергије према некоме, ниси морао да бираш ријечи. Са ружом си освајао све друге око себе. И погледам, данас око себе и схватам само да је један траг времена потрошен ни у чему. Јер, постали су парови данас јако бахати једни ка другима. Лако је рећи „заљубљен/а сам” у некога и на крају га повриједити и сломити. Не требају да буду бајке креиране због љубави. Новац плаћа све, нажалост, као и данас. Али, гледам све око себе и не видим никакву бољу будућност. Јер, свечане одоре напредују сваке седмице. И док дискотеке су празне, остаје туга и сета за непревазиђеним временом које се никада не може да врати назад. А остаје само нада, за боље сутра, да ће бити некада као прије. Љубав искрена, додири и поштовање.

ОДМОР

Виртуелне пријатељице често су се чуле преко месинџера. Сваки пут су делиле нешто занимљиво, критички осврт на написано дело, догодовштине из живота. Биле су и колегинице и то их је још више спајало иако су живеле на два краја земље. Меланија је била причљива, пуна живота и оптимизма. Волела је да путује и прича о свом животу и другим животним ситуацијама.

Тог лета је напоменула да су она и супруг били у посети пријатељима у околини Александровца. Њихови пријатељи су имали неколико винограда, а то је привлачило њеног супруга још више јер је знао да ће се напиту добром вина.

– И како је било? – пријатељица је очекивала помпезну причу.

– Шта да ти кажем... Нашли смо их баш у јеку бербе грожђа.

Овај мој је остао са пријатељем кући, а мене је отерао на бербу са осталим радницима које је предводила његова супруга. Убила сам се радећи цео дан. Вратила сам се увече преморена и гладна. И ту ме чекао посао да помогнем око спремања вечере. Драга моја, тада сам сазнала из њихове приче да су цео дан обилазили кафане по граду где су се утапали у алкохолу. Већ првог дана ми је пресела ова посета. Једва сам чекала да одемо...

Меланијина пријатељица ју је разумела. Меланијина очекивања су била изневерена.

– Поврх тога – додала је Меланија тише, ваљда у страху да њен разговор не прислушкује супруг.

– Овај мој муж није нашао за мене ни реч хвале у току вечери за разлику од пријатеља који је своју супругу виноу у висине до небеса.

– Покајала сам се што смо кренули на пут... Смућио ми се одмор који је био све само не одмор.

ОКРУГЛО, ПА НА ЋОШЕ

Та дипломатија је, бре, много сложена ствар: да пливаш, а да се не уквасиш. Па где то има!? Много тешка ствар. Знају то и ови наши јавни радници. Како да будеш атрактиван, занимљив, а да никог не повредиш. Округло, па на ћоше! Нема ту много филозофије. Или како да жена буде искусна и невина. Нема, бре! Једино да трепће и прави се луда, па да створи ту фаму. Или, брате, ако баш хоће да буде фатална, да нађе будалу који ће да је гледа као у Бога. Што каже једна наша певачица, битно је да будеш вољен. Све друге опције су небитне.

Код те дипломатије је много зајебана ствар што мораш да мењаш пријатеље у складу с интересима, да ти буде лепо оно што није, да волиш оно што не волиш. Сад би неко наиван питао – а љубав? Е па тога нема. Нема вечите љубави, постоје само вечити интереси.

АУТОРИ

Азић Славица (1958, Бачка Паланка); пише поезију, прозу, афоризме, сатиру и песме и приче за децу; објавила је збирку поезије „Башта живота“; сарађује са часописима; заступљена у антологијама и зборницима; вишеструко похваљивана и награђивана за поезију, приче и афоризме; живи у Бачкој Паланци.

Алексић Златомир (1958, Шабац), пише приче; награђиван; збирка прича „Неке моје приче“; живи у Шапцу

Алексић Снежана (Београд), магистар драмских уметности; пише кратке приче; објавила је краћи роман „Одлак 5.“ и збирке прича „Поглед из другог угла“ и „Мека прича у прашини“; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Арсов Ванчо (1961, Штип), пише песме, приче и афоризме; заступљен у зборницима прича; живи у Кочанима (Северна Македонија).

Бандука Јововић Милојка (1951, Сарајево), педагог; пише афоризме, песме, епиграме, хаику поезију, приче и дечију поезију; објавила књиге поезије: „За и против“ (2007), „Запали свијећу“ (2009), „Колијевка гавранова“ (2015), „Шавови душе“ (2018); књиге афоризама и епиграма: „Скривено звоно“ (2011), „Меку душу сви мијесе“

(2013), „Варнице“ (2019); књиге хаику песама: „У ходу“ (2010), „Свјетлост и тама“ (2016) и књигу дечије поезије „Звуци дјетињства“ (2018); сарађује са бројним часописима; заступљена у више зборника и антологија у Србији, Републици Српској и Црној Гори; награђивана; живи у Подгорици.

Баришић Габријел (1975, Славонски Брод), дипломирани биолог и хемичар; објављене књиге: „Први глас наше нове опсјене“ (поезија, 2006), „Надомјестак за невиност“ (2011, поезија), „Zaumni Sauto“ (2019, роман) и „Хермесов трик“ (поезија, 2022); награђиван; живи у Славонском Броду.

Батин Борислав (1954, Београд), инжењер машинства; пише поезију и прозу; објавио књиге: „Зборник свесновидости“ (збирка поезије, есеја и кратких прича, 2001), „Три дана новембра“ (роман, 2004), „Логонаути“ (роман, 2004, преведен у дигиталном издању на енглески језик); песмама и причама заступљен у разним зборницима, књижевним часописима као и на интернету; живи у Београду.

Башановић Марковић Жељка (1973, Београд), грађевински инжењер; пише кратке приче и афоризме; причама и афоризмима заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Београду.

Бибин Милорад (1951, Меленци код Зрењанина), машински техничар; пише афоризме, поезију, хаику, приче; објавио је шест књига афоризама, три књиге поезије за децу, две књиге песама, две књиге хаику песама, и једну књигу кратких прича; вишеструко награђиван за приче, песме и афоризме у земљи и иностранству; заступљен у више од сто зборника; сарађује са часописима; живи у Зрењанину.

Блажевски Тоде Ристо (1948, Скопље), дипломирани правник; карикатуриста, хумориста, есејиста и аниматор; пише хумористичне приче, кратке приче, афоризме, есеје;

објављене књиге: „Нула Вавилонска“ (карикатуре, 1995), „Хомо балканикус епген занесеникус“ (карикатуре, 1999), „Јас сум виновен за сѐ“ (збирка хуморески и афоризама, 2008, објављена је и на француском језику под насловом „Меа culpa“, 2014), „Аспекти на карикатурата“ (2014), „Воинственото перце“ (карикатуре, 2015), „Јас не сум виновен за ништо“ (збирка хумористичких прича, афоризма и карикатура, 2018, објављена је и на руском језику под насловом „Я ни в чем не виноват“, 2019); сарађује са бројним штампаним и електронским часописима; превођен на енглески, бугарски, српски, турски, француски и руски језик; живи у Скопљу.

Богојевић Дејан (1971, Ваљево), књижевник и ликовни уметник; објавио преко сто ауторских књига, алманаха, антологија (поезија, проза, хаику, драма, есеј); награђиван у земљи и иностранству; превођен на двадесет језика; ауторске књиге су му објављене у Словенији, Бугарској, Естонији, Тајланду...; члан Удружења књижевника Србије; председник „АРТ групе АКТ“ и Хаику друштва Србије; оснивач Тријенала визуелне и експерименталне поезије; уредник часописа „АКТ“ и „ТЕНСО“; живи у Ваљеву.

Бојовић Ивана (1972, Зајечар), професор српског језика и књижевности; пише кратке приче; сарађује са часописима; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Земуну.

Бошковић Братислав; пише приче; живи у Младеновцу.

Букоња Живко (1940, Метовница код Бора), пише песме, афоризме, приче и хаику поезију; објављене књиге: „Коњаник таме и светле песме“ (2017) и „Капије бола“ (2019); заступљен у зборницима; живи у Бору.

Влајковић Ангелина, социјални радник у пензији; пише кратке приче и песме; живи у Параћину.

Вранеш Илија (1972, Нови Сад), дипломирани економиста; пише приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Врањеш Ђ. Андреја, пише кратке приче и поезију.

Гавран Љубинка (1960, Вел. Зденци, Хрватска), дипломирани филолог (општа књижевност са теоријом књижевности) и дипломирани библиотекар; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; збирка кратких, сатиричних прича „Моји универзитети“ (2022).

Гавриловић Зорана (1967, Лесковац), заступљена у зборницима; објављене књиге: „Кестенова фуга“ (2009), „Бадњи дан“ (2013), „Дипломци“ (2013), „Судбине двојице Јована“ (2014) и „Стабло“ (2015).

Гавриловић Сене Драгана (1971, Београд), новинар; пише кратке приче, књижевну и позоришну критику; приредила хрестоматију „Златна књига светске књижевности“ (1999); књиге кратких прича: „Укус живота“ (1999), „Нови укус живота“ (2007), „Траговима истине“ (2007), „Укрштеним стазама истине“ (2008), „Сенке“ (2008, трилогија збирки кратких прича); заступљена у преко четрдесет зборника кратких прича; живи у Београду.

Гиљевић Денис (1971, Загреб), инжењер биологије; сарађује са часописима; заступљен у зборницима.

Гргић Бошко (1960, Лакташи), пише афоризме, приче и поезију; књига сатире: „Први пар опанака“ (2020) и „Све је подмазано“ (2024), збирка поезије „Смијех испод трепавица“ (1983); сатиру објављивао у многим листовима; заступљен у многим зборницима и једној антологији; вишеструко награђиван за сатиру и поезију; живи у Градишци.

Додеровић Зоран (1960, Нови Сад), пише кратке приче, афоризме и хаику; књига хаикуа „Заструпљена река“ (2000), „Слепи колосек“ (2018, афоризми), „Изабране приче“ (2018); коаутор је књига „Раскршће ветрова“ (2003) и „ПреЗЕНт анегдоте“ (2006); уређивао часопис „Хаику момент“; заступљен у бројним часописима, зборницима и антологијама; награђиван; живи у Новом Саду.

Дрљевић Дарко (1962, Колашин), карикатуриста и сликар; пише прозу; живи у Подгорици.

Думичић Доната (1971, Зеница), дипломирани правник; пише кратке приче; објавила књиге: „Рејхана која то није“ (2007), „Трагови смисла“ (2016) и „И близу и далеко“ (2023); заступљена у зборницима; живи у Рабу.

Ђано Мирјана, дипломирани филолог (српскохрватски језик); објавила је деветнаест књига (поезија, проза, књиге за децу, афоризми, монографије, књига драмских текстова, књига приказа и рецензија); награђивана; превођена на стране језике; живи у Брчком.

Ђермановић Војин (2003, Ваљево), техничар мехатронике; живи у Ваљеву.

Ђуза Живко (1954, Подрашница код Мркоњић Града), пише кратке приче, прозу и афоризме; објавио збирке афоризама: „Прогнозе из воде“ (2008), „Истрага је у току“ (2010), „Буква ливадарка“ (2011), „Шта су писцу хтјели да кажу“ (2012), „Ово и оно“ (2015), „Писање у вјетар“ (2019) као и књигу прозних текстова „Мркоњић Град на узбрдицама и низбрдицама“ (2017); сарађује са бројним часописима; заступљен у више антологија хумора и сатире; живи у Подрашници.

Ђукановић Весна, учитељица; пише поезију и прозу; објавила две књиге кратких прича: „Радост жуте лубени-

це“ (2016) и „Одсјај свилених нити“ (2018); заступљена у зборницима; награђивана; живи у Кикинди.

Ђукановић Маја, пише кратке приче.

Ђукић Боровој (1953), учитељ трансценденталне медитације; пише кратке приче за децу и одрасле; објавио књигу кратких прича „У сну сан“ и књиге кратких прича за децу: „Тајнованка“, „Кратка књига настајања“, „Спеловање“, „Чудна шума“, „Краљевство математике“; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Ђурин Маргит (1949), дипломирани инжењер електротехнике у пензији; пише кратке приче, песме, приповетке, романе, есеје, путописе; објавила: „Време чуђења“ (1994), „Минијатуре“ (песме, 1999), „Стереотипи и маске“ (2000), „Копиле и друге приче“ (аутобиографски роман у виду збирке кратких прича, 2002); вишеструко награђивана; живи у Зрењанину.

Ђраковић Драгиша (1951, Ниш), пише кратке приче, песме и афоризме; објавио је књиге песама: „Задужбине“, „Перивој љувезни (Врт љубави)“, „Пијана времена“, „Азбучник православних манастира на тлу Србије“, заједничку књигу „Дружење са вековима“ (заједно са Ј. Ђурић и М. Митковић), „Азбучник српских православних манастира ван Србије“, „Графити живота“, „Душа светлости“, „Записи“; заступљен у више од сто педесет зборника поезије и кратке приче и неколико антологија; радови су му објављени у Србији и иностранству; превођен; живи у Нишу.

Живковић Љиљана (1978, Грац), магистар немачког језика; пише приче, песме и романе на српском и немачком језику; објавила је романе „Артемије тврди да...“ (2009) и „Ако је веровати Артемију“ (2011); заступљена у више од седамдесет зборника на немачком и српском језику; награђивана у Србији и у Немачкој; живи у Београду.

Замуровић Сара (2002, Кикинда), студент математике; пише приче; награђивана; живи у Кикинди.

Јаковљевић Биљана (1973, Београд), професор историје; пише кратке приче; објављена прозна књига „Мица Мафија“ (2017); живи у Београду.

Јанковић Милена (2003, Ниш), пише поезију и прозу; заступљена у зборницима; награђивана; живи у Нишу.

Јерговић Дражен (1980, Загреб), инжењер електротехнике; пише кратке приче, сатире, афоризме, епиграме, хумореске, анегдоте, есеје, пјесме, хаику; објавио је две књиге хумора, сатире и афоризама те шаљиви дневник за младе; сарађује са часописима; заступљен у зборницима; живи у Загребу.

Јовичић Саша (1969, Осијек), дипломирани филолог (енглески језик и књижевност); објављене књиге афоризама: „Ништа није добро“ (Борово, 1995) и „Мисли из заветрине“ (Београд, 1997); заступљен на многим порталима и у зборницима, лексиконима и антологијама у Србији, Црној Гори, Хрватској, БиХ, Македонији, Румунији и Русији; превођен на енглески, македонски, румунски и руски језик; сарађује са бројним издавачким и новинским редакцијама и порталима; добитник неколико награда; живи у Ирској.

Јоцић Стаматовић Тања (1965), дипломирани грађевински инжењер; пише песме и приче; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Караџић Марија (1987), дипломирани филолог (српски језик и књижевност); живи у Панчеву.

Кљајић Горан (1955, Чапљина), пише афоризме и кратке приче; оснивач сатиричника „Носорог“; објавио

око четрдесет и пет књига; приредио више зборника сати-
ре; заступљен у зборницима; живи у Бањалуци.

Ковачевић Савић Маја (1972, Београд), дипломирана
правница; пише кратке приче и романе; објавила роман
„Можда си то била ти, Ангелина“ (2017); заступљена у
зборницима прича; живи у Београду.

Коврлија Катица (1957, Мрежнички Брест), профе-
сор хрватског језика; пише кратке приче и песме; објавила
је збирке песама: „Свјетиљка дана“, „Снокрадице“, „Пелин
спознаје“, „Лутка у излогу“, „Говор“, „Криљак од кажунa“;
прозне књиге: „Лицитарско срце“, „Кућа за птице“; сара-
ђује са часописима; заступљена у зборницима; живи у Бје-
ловару.

Кордић Биљана (1961, Рума), дипломирани саобра-
ћајни инжењер и педагошки саветник; романи за децу и
младе: „Дружина из предграђа и духови са реке“ и „Дру-
жина из предграђа и причија завера“; живи у Земуну.

Костић Радомир (1963), дипломирани инжењер ма-
шинства; живи у Ужицу.

Крајиновић Предраг, дипломирани инжењер елек-
тротехнике; објављене књиге: „Деветнаест прича и песма“
(2020), „Незавршена путовања“ (2022), „Дебло“ (2023) и
„Алеја (2024)“;

Крецуљ Дејан (1959, Панчево), професор физике и
групе ИТ предмета; пише кратке приче, поезију, приче за
децу, басне; сарађује са већим бројем штампаних и елек-
тронских медија; заступљен у више зборника и антологија
кратке приче и поезије; живи у Београду.

Кукурузовић Катарина (1976, Земун), лекар; поезију
и прозу пише на српском и енглеском; заступљена у збор-
ницима; живи у Београду.

Куља Сузана (1971, Иланца код Алибунара), дипломирани психолог; пише кратке приче; заступљена у зборницима; живи у Вршцу.

Лагунцин Немања (1987, Кикинда), дипломирани правник; пише кратке приче и поезију; објавио збирку поезије „Вешала сунцокрета“ (поезија, 2007); заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Лазаревић Дајана (1993, Шабац), мастер професор језика и књижевности, преводилац; пише кратке приче, поезију, прозу и романе; објавила је четири збирке песама, роман и једну духовну биографију; њена дела и преводи су објављивана у бројним часописима и зборницима литерарних радова; превела са белоруског, руског и енглеског језика укупно четрдесет књига, од тога су капитална дела: збирка поезије „Венац“ белоруског класика Максима Богдановича, „У сусрет духу – антологија белоруске хришћанске поезије“ (2019), „Златна птица – белоруске народне бајке“ (2020), „Наслеђе“ Јанка Купале (2020); члан је Удружења књижевника Белорусије и Удружења књижевних преводилаца Србије; вишеструко награђивана у земљи и иностранству; превођена на енглески, француски, мађарски, руски, белоруски и малајски језик.

Лазаревић Паола (1986, Бијељина), мастер учитељ; пише приче; учитељ.

Љубичић Зоран (1962, Ужице), дипломирани инжењер електротехнике; пише кратке приче; објавио збирке кратких прича „Читање са усана“ (1993) и „Откопчавање“ (2021) и мини-роман „Црвоточина“ (2022); заступљен у зборницима кратких прича; живи у Амстердаму.

Максимовић Владимир (1967), пише кратку прозу; објавио две књиге кратких прича „Завођење у слици и ре-

чи“ и „Перверзни бриљантин“ и роман „Екстремна исповест“; заступљен у зборницима прича; живи у Београду.

Максић Лидија (1970), дипломирани психолог; пише приче; живи у Београду.

Максић Славица (1957), доктор психолошких наука; пише кратке приче, путописе, афоризме и песме; сарађује са часописима; заступљена у зборницима у земљи и окружењу; живи у Београду.

Марин Б. Данко (1965, Сремска Митровица), пише кратке приче, поезију, сатиру, хаику, афоризме, политичке текстове и пратеће хаибуне; објавио три књиге: „Модрило неба“ (хаику збирка), „Тело ми је борбена машина“ (поетски триптих) и „Песме, пјесма и кафански зен“ (триптих песме и приче); заступљен у зборницима; сарађује са часописима; превођен (хаику и песме); живи у Новом Саду и Мартинцима.

Маринковић Дејан (1989), мастер инжењер организационих наука; пише песме и приче; заступљен у зборницима; живи у Ужицу.

Марко-Мусинов Снежана (1958, Падина), студирала енглески језик и књижевност, административни техничар – компјутерски оператер; пише кратке приче, песме за децу и одрасле, афоризме, хаику, есеје, критичке осврте; објавила збирку песама „Заустављен ток“ (2018); заступљена у бројним антологијама и у преко шездесет зборника; сарађује са бројним часописима (штампаним и електронским); превођена на енглески, арапски, словачки; вишеструко награђивана; живи у Земуну.

Миленковић Дејан (1968, Београд), пише приче; заступљен у зборницима; живи у Београду.

Миленковић Драгица (Књажевац), лекар; пише приче, песме и афоризме; објавила књиге песама „Шапутања душе“ (2002) и „Завет“ (2018), књиге прича „Домишљарци“ (на дијалекту, 2018), „Читанка“ (2020), „Корона“ (2021) и „Ако ти кажу“ (2023) и приредила позоришни комад „На прелу се вода замутила“ Светислава В. Илића (2019); заступљена у многим зборницима прозе и поезије (електронским и штампаним); сарађује са часописима; вишеструко награђивана; живи у Минићеву.

Миленковић Сања (1966, Београд), доктор медицинских наука; пише прозу; објављене књиге: „Обилићев венац“ (2017, роман), „Глава од петла“ (2019, роман) и „Моја амбасада“ (2021, приче); живи у Београду.

Милосављевић Љиљана (1952, Београд), архитектонски техничар; пише кратке приче и поезију; објавила књиге љубавне поезије „Постојбина срца“ (2007) и „Небо у реци“ (2013) и књигу прозе „Окрени се где сунце греје“ (2020); сарађује са часописима у земљи и иностранству; заступљена у зборницима и антологијама, како домаћим тако и страним; превођена на енглески, француски, немачки, бугарски и пољски; вишеструко награђивана; живи у Смедеревској Паланци.

Милосављевић Пантелија, пише кратке приче.

Милошевић Зоран (1959, Богатић), официр, доктор политичких наука; пише прозу и преводи.

Митић Драган (1956, Ниш), магистар физике; пише кратке приче, есеје, драме и поезију; пише на српском и словеначком језику; заступљен у бројним зборницима у земљи и земљама у региону; превођен на словеначки, македонски, бугарски, руски и енглески језик; живи у Нишу.

Недимовић Драган (1950, Београд), атлетичар; пише кратке приче и поезију; објавио књигу ангажоване поезије

„Ако желиш бити жив, не смеш бити мртав“ (2020); песмама и причама заступљен у преко сто зборника; сарађује са часописима; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Никић Милиновић Радојка (1974, Ваљево), дипломирани богослов; пише поезију, кратку прозу, путописе; објавила песничке књиге: „Дуго откидање капи светла (2004), „Слика после сна“ (2007), „Трагови чекања дугих“ (2012), „Расуте сенке (2012), „Цветови неба“ (2013), „МАШИНЕ ходочашћа“ (2014), „Чудесни вез“ (2016); „Капља бића“ (2021); заступљена у зборницима поезије, хаику поезије и кратке прозе; сарађује са часописима; награђивана; члан је Удружења књижевника Србије; живи у Београду.

Николетић Бојана (1956, Београд), преводилац; пише кратке приче, афоризме, цртице, есеје, приче за децу; објавила: „Појмови – псеудонаучно дело“ (16 псеудонаучних текстова из области психосоциологије са илустрацијама, 2002), „Градске приче“ (кратка проза, 2015), „Минти, Ноло и остали (мале приче о псима и мачкама, књига за децу, 2015), „Јесен/зима 2015/16“ (афоризми и слично, 2016), „Поза, пресек и став“, (кратке приче, 2016, електронско издање 2017, 2018), „Сањај, Марело“ (кратке приче, 2018, електронско издање 2018), „Шесторна штација“ (кратке приче, електронско издање, 2019); сарађује са часописима (афоризми); заступљена у зборницима прича и афоризама; живи у Београду.

Николић Ведрана (1975, Сарајево), новинар; пише кратке приче, афоризме и хаику поезију; заступљена у зборницима; живи у Београду.

Николић Зоран Мали (1957, Ђакус код Прокупља), пише кратке приче, афоризме, поезију, поезију за децу и хаику; хаику објављивао у иностранству; заступљен у зборницима; награђиван; живи у Нишу и Ђакусу.

Новковић Валентина (1973), професор руског језика и књижевности; пише поезију, кратке приче, бави се превођењем и писањем осврта; објавила збирке песама „Безвременно“ (2014) и „Кап на суш“ (2018); поезију објављује у штампаним и електронским часописима и листовима, као и у многим заједничким зборницима; песме су јој превођене на енглески, руски, пољски, македонски, узбечки и бангла језик; награђивана; живи Београду.

Орловић Михајло, новинар; пише приче и поезију; живи у Бањалуци.

Османчевић Динко (1971, Бањалука), пише сатиричне, (научно) фантастичне, крими-приче, афоризме, колумне; објавио збирке афоризама „Велики прасак“ (2019), „Златне резерве“ (2021) и „Афористична артиљерија“ (2023); сарађује са часописима; заступљен у антологијама и зборницима; вишеструко награђиван; живи у Бањалуци.

Падејски Данијела (1977, Ваљево), библиотекар-информатичар; пише кратку прозу и поезију; објављивала поезију и прозу у бројним часописима. заступљена у неколико зборника и антологија кратке приче; награђивана; објавила је две књиге кратке прозе: „Трун. Цртице“ (2008) и „Неважни сусрети“ (2012); превођена на пољски, словачки, македонски и словеначки језик; члан Удружења књижевника Србије; живи у Ваљеву.

Палић Михајло, инжењер хране; пише кратке приче; заступљен у зборницима кратких прича; живи у Новом Саду.

Паулсен Драгана (1981, Бихаћ), преводилац за кинески језик; пише кратке приче; заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у САД.

Пауновић Недељко (Неготин), пише приче и песме; живи у Неготину.

Пашић Катарина (1962, Ваљево), дипломирана правница; награђивана за поезију и прозу; заступљена у зборницима песама и прича; живи у Ваљеву.

Перић Бранимир (1951, Крушевац), пише поезију, прозу и есеје; сарађује са часописима и дневним листовима; заступљен у зборницима и антологијама; живи на Копаонику и у Београду.

Петковић Миљин Драган, пише приче; живи у Лозници.

Поп Драган Драган (1959), пише, поезију, приче, књижевну критику и афоризме; објављене књиге: „Загубљене адресе“ (поезија, 1987), „Пут у ништа“ (поезија, 1990), „Душа у кутији шибица“ (хаику, 1997), „Мачке“ (хаику, двојезично на српском и енглеском језику, 1998), „Доручак са Фројдом“ (поезија, 1999), „Утопија ентропија дагеротипија“ (поезија, 2009), „Кукуруику хаику“ (хаику, 2013), „Могло је и горе“ (кратке приче, 2015), „Речи о мислима, мисли о речима“ (поезија, 202; песме су му превођене на енглески, бугарски, мађарски, румунски и јапански језик; живи у Кикинди.

Попов Петар (1959), пише кратке приче.

Поповић-Паповић Зора (1943, Гољак), дипломирани филолог; пише кратке приче и романе; објавила романе „Град низ брдо“ (2015), „Град низ брдо 2“ (2018) и „Крилат човек“ (2020); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Прокупљу.

Раденковић Митровић Верица (1951, Пирот), дипломирани психолог у пензији; пише кратке приче и поезију; заступљена у зборницима кратких прича и поезије; живи у Нишу.

Радовановић Гордана (1963, Марибор), дипломирани инжењер машинства, професор информатике, професор енглеског језика и књижевности, те дипломирани комуниколог; пише песме, хаику и кратке приче; објавила је девет самосталних књига (четири збирке песама, две збирке хаику поезије, једну збирку песама за децу и две књиге приповедака): „Док певају капи светлости“ (збирка поезије), „Пет копрена сна“ (приче), „Бродећи за маглинама“ (песме), „Лиле у ноћи“ (збирка хаику поезије), „Кремен“ (песме) и др.; сарађује са часописима; заступљена у зборницима; превођена на енглески, италијански, румунски, јапански, кинески и немачки језик; награђивана; живи у Бањалуци.

Ристић Ј. Драган (1948, Ниш), професор немачког језика и књижевности; пише кратке приче, афоризме, поезију и хаику; објавио осам књига хаику поезије „Из живота једног хаиђина“ (1995), „Бубице у глави“ (2000), „Пчела у целофану“ (2001), „Цврчак у саксији“ (2002) и друге, две књиге афоризама „Мисли – и не мисли“ (2008) и „Испод црте“ (2012), књиге кратких прича „Каљаче и катедрале“ (2003), „Вреди се помучити“ (2004), „Инсерти“ (коауторски, 2004), „ПреЗЕНт Анегдоте“ (коауторски, 2006), „Ковачи своје среће“ (2010); превео, између осталог, и „Антологију најкраће немачке приче“; од 1996. године је главни уредник „Хаику новина“ из Ниша; хаику му је превођен на четрнаест језика; награђен са шездесет и три награде; живи у Нишу.

Ристић Стојановић Санда (1974, Београд), дипломирани филозоф; пише кратке приче, поезију, есеје и приказе; објавила је десет књига поезије, а неке од њих су: „Ноћ је праштање своје“ (2000), „Свитање је лет боје“ (2007), „Ноћи наше, услуга“ (2008), „Тишина разликује светлости“ (2010), „Облачна птица“ (2011), „Годишња доба речи“

(2012), „Измишљотина ватре“ (2013), „Осмаатрачница двадесет првог века“ (2019); заступљена у бројним зборницима и неколико антологија; сарађује са часописима; преводи поезију са енглеског; песме су јој преведене на енглески и француски језик; живи у Земуну.

Русјаков Иван (1947, Скопље), електроинжењер и програмер у пензији; пише кратке приче; објавио књигу „Зрнца“ (2014); сарађује са часописима; заступљен у алманасима у Македонији и на Балкану; живи у Скопљу.

Секулић Весна (1953, Топола), лекар; објавила је седам књига песама: „Радуј се“, „Љубав побеђује“, „Поздраве јутро“, „Књига незаборав“, „Сањати а будан бити“, „Обарај са животом руку“, „Ипак у небо погледам често“, две књиге кратких прича „И то се догађа“ и „Ипак у небо погледам често“, као и књигу песама за децу „Причај бако“; вишеструко награђивана за песме и приче; сарађује са часописима; заступљена у преко тридесет домаћих и међународних зборника; живи у Београду.

Средановић Мирослав (1936, Вучија, код Требиња), дипломата у пензији; пише афоризме, песме и кратке приче; књиге афоризама „Сто и ниједан афоризам“ (2000), „Није смешно“ (2001), „Записи на кожи“ (2004), „Упадице“ (2007) „Смешна збиља“ (2010, 2011), „Нагазне мисли“ (2015) „Ренесанса без хуманизма“ (2017); „Крстареће мисли“ (2019), „Умњаци“ (2021) и „Изабрани афоризми“ (2021); заступљен у зборницима, енциклопедијама и антологијама прича и афоризама; поезију објављивао у књижевним часописима; вишеструко награђиван; живи у Београду.

Стаменковић Слободанка (1944, Заклопачка код Гроцке), грађевински техничар; пише поезију и прозу.

Станковић Александар Д. (1942, Београд), дипломирани правник; пише поезију и прозу; сарађује са часописима;

сима; објављене књиге прича и приповедака: „Реквијем за једну љубав“, „Адамови јади“, „Надомак среће“, „Бекство од празнине“, „Лов на лептире“, „Гођење са душом“ и „Одавде до нигдине“; књиге песама; „Бистрење бескраја“, „И беше Јов на свету“, „Хадријанови последњи дани“ и „Руке велика сна“; драма: „Сенека“; дневник: „Мелемник 1999“; живи у Београду.

Сте Лазовић Соња (1966, Прокупље), дипломирани хемичар; пише приповетке, кратке приче, песме, афоризме, романе и драмске текстове; објавила збирку приповедака „Како победити кризу“ (2014); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; живи у Прокупљу.

Стојадиновић Радмила (1970, Пожаревац), технолог; пише поезију и прозу; аутобиографски романи „Хоћу свој живот назад“ (2023) и „Све се то десило (Добих свој живот назад)“ (2024); заступљена у зборницима; сарађује са часописима; поезија јој је превођена на више језика; живи у Пожаревцу.

Тасић Биљана (1963, Ниш), дипломирани правник; објављене збирке песама: „Пловидба“ (2010), „На змајевом ветру“ (2011), „Осврт и врт“ (2015) и „Плов ветроплав“ (2020); члан је Удружења књижевника Србије.

Тодор Зоран (1959, Смедеревска Паланка), академски сликар; пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Смедеревској Паланци.

Томић Маја (1961, Београд), графички дизајнер; пише кратке приче; заступљена у зборницима кратких прича; живи у Београду.

Тоциновски Емилија (1973), академски уметник; пише приче заједно с мужем; живи у Скопљу.

Тоциновски Стојче (1974), академски уметник; пише приче заједно са супругом; живи у Скопљу.

Тривуновић Борислав (1962, Зеница), дипломирани историчар; живи у Отави (Канада).

Тркља Јасмина, дипломирани психолог; пише песме и приче; живи у Београду.

Убовић Марко (1983, Београд), мастер уметник-фотограф; пише песме и приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Урекар Марјан (1975, Нови Сад), доктор техничких наука, пише кратке приче; заступљен у зборницима; живи у Новом Саду.

Феђвер Зденка (1950, Вуковар), економиста и стручњак за односе с јавношћу; пише песме, приче и есеје; објавила књиге песама: „У двадесетпетом часу“ (1983), „Одузето време“ (1989), „Време одузето“ (1989) „Одраз“ (2001), и збирке кратких прича „Пуфнице и јежеви“ (2006), „Ех“ (2010) и „Пртине“ (2016); сарађује с многим часописима; заступљена је у зборницима и антологијама; песме су превођене на мађарски, албански, турски, бугарски и македонски језик; живи у Сомбору.

Филиповић Илонка, дипломирани социјални радник, пише кратке приче, поезију за одрасле и децу; заступљена у зборницима; живи у Загребу.

Франчић Фрањо, песник, прозаиста, писац за децу и драмски писац, преводилац; објавио је више од 50 књига – романа, збирке кратких прича, песничких збирки, драмских текстова и радио-драма, као и књига за децу и омладину, пише и сатиру, сценарије, радиофонске игре; превођен је на десет језика; добитник је бројних награда.

Цвијановић Снежана, лекар; пише песме и приче; награђивана; заступљена у зборницима; живи у Сремској Митровици.

Чорбић Маид (2000, Тузла), пише песме и приче; заступљен у зборницима; сарађује са часописима; награђиван; живи у Тузли.

Шолкотовић Снежана (1962, Кладово), професор разредне наставе; пише поезију и прозу; објавила је седамнаест књига за децу и одрасле: „Песма је мој живот“, „Од срца срцу“, „У знаку љубави – Сурове судбине“, „Извор живота“, „Кад проговори душа“, „Шапат ветра“, „Дечја заврзлама“, „Зврчка“, „Смицалице“ (двојезична збирка, српско-енглеска), „Хоризонти љубави/ Horizons of love“; заступљена у многобројним зборницима и антологијама; песме су јој превођене на бугарски, енглески, арапски и македонски језик; награђивана у земљи и иностранству; сарађује са бројним часописима; живи у Корбову.

Шопкић Чедомир (1959, Смедерево), дипломирани економиста, новинар; пише песме, приче и афоризме; награђиван; објављене књиге: „Чувар сна, анђеле мој“ (поезија, 2018), „Времеплов бесконачности“ (поезија, 2020, 2021), „Невидљива присутност“ (поезија, 2022), „Вео чежње“ (поезија, 2023).

ЖЕНА ПАС И ЈА:
НАЈЛЕПША ОСТВАРЕЊА СА XXIII КОНКУРСА
ЗА НАЈКРАЋУ КРАТКУ ПРИЧУ
(Приредио Ћорђе Оташевић)

1. издање

<i>Ликовно решење корица</i>	Дејана Јовановић
<i>Издавач</i>	„Алма“, Београд
<i>Штампа</i>	„Пресинг“, Младеновац
<i>Тираж</i>	200
<i>ISBN</i>	978-86-6122-211-5

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-36(082.2)

821-36(082.2)

Жена пас и ја : Најлепша остварења са XXIII конкурса за најкраћу кратку причу / (приредио Ћорђе Оташевић). – 1. изд. – Београд : Алма, 2024 (Младеновац : Пресинг). – 147 стр. ; 21 см. – (Библиотека Савремена књижевност / [Алма, Београд] ; књ. 503)

Тираж 200. – Предговор: стр. 5. – Аутори: стр. 129–147.

ISBN 978-86-6122-211-5

COBISS.SR-ID 153529609